

EISMA's

7

JAARGANG 120 / 3 JULI 2018

Schildersblad

INFORMATIEBRON VOOR DE TOTALE ONDERHOUDSMARKT

Techniek
**Gevelbekleding
met spuitkurk**

Algemeen
**Duale distributie
verfmerk Sikkens**

Opleiding
**Nieuw vakboek
Schilderwerken**

www.schildersvak.nl

Hercuseal®

long lasting quality

*Professional
Excellence*

Hercuseal Superior All Sealer 420

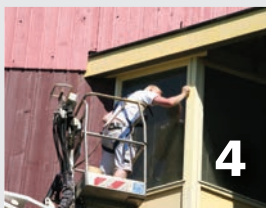
*Dé perfect overschilderbare allround oplossing
voor binnen en buiten*

- Allround universele afdichtingskit
- Geschikt voor bouw, sanitair en beglazing
- Uitstekende verwerkingseigenschappen, snelle doorharding
- Uitstekend overschilderbaar met watergedragen en synthetische verven
- Goed UV-, weer- en vochtbestendig
- Sanitair ingesteld
- Geschikt voor binnen en buiten
- Duurzaam blijvend elastisch

www.denbraven.com

IN DIT nummer

4

ALGEMEEN

- 14 Vandersnoek zoekt het in de breedte
- 16 'Groeistrategie Sikkens via duale distributie'
- 28 Vooruitblik op 25e editie glasstec in Düsseldorf
- 35 Bankmedewerker van 56 jaar wordt schilder

IN BEELD

- 04 Eco-wijkje De Bongerd opnieuw in de 'groene' verf
- 27 Vakwerk: Beschilderd Aerosmurf-vliegtuig
- 38 Electrotechnicus werkt samen met schilder

TECHNIEK

- 22 Zware metalen in de ondergrond
- 30 Corksol Nederland ziet marktkansen voor spuitkurk
- 36 Toegevoegde waarde van digitaal printen op behang
- 41 Vraagbaak: Haarscheurtjes in gepleisterde kopgevels

MANAGEMENT

- 12 Opinie Charles Verhoef: Kortzichtigheid
- 13 De Verfspecialzaak: Pruis Stavoren bouwt langzaam af
- 24 Negen ketenpartners Wonen Limburg kiezen voor RGS+
- 34 Richtprijzen Casadata: Schilderen geprofileerde stalen garagedeur

OPLEIDING

- 18 Herziening vakboek Schildertechnieken
- 08 Journaal, 11 Zaken en Mensen (1), 21 Zaken en Mensen (2), 33 Zaken en Mensen (3), 42 Verfpers, 46 Agenda

38

DE VOORPLAAT

De nieuwe BV Corksol Nederland ziet marktkansen voor spuitkurk als gevelafwerking in ons land. Bij de opening vond een spuitdemonstratie door Eric Kerstens plaats in Roosendaal. "Schilders- en stukadoorsbedrijven zijn onze doelgroepen." (pag. 30-32).

Ruggespraak

SPUITKURK

Kurk is een natuurproduct, gemaakt van de schors van de schorseik. Het product is volledig biologisch afbreekbaar, recyclebaar, geluidsdempend, vochtbestendig en isoleert goed. De Griekse filosoof Theophrastus ontdekte de bijzondere eigenschappen van kurk al in de vierde eeuw voor Christus. Hij verwonderde zich over de kurkeik en het vermogen om telkens weer een nieuwe bast aan te maken. De Grieken gebruikten kurk om hun visnetten te laten drijven en flessen wijn en olijfolie af te sluiten. Tegenwoordig is kurk nog altijd populair in allerlei sectoren. Niet voor niets wordt het verwerkt in hedendaags isolatiemateriaal, de kledingindustrie en zelfs in NASA's spaceshuttle. Ook in de schilders- en onder-

houdsbranche. Vorig jaar schreven we in dit blad al over Kurk24, een Drents bedrijf dat kurk als wandbekleding op de markt brengt.

Het Roosendaalse bedrijf Corksol Nederland, een aparte BV van Cosina Totaal Vastgoedonderhoud, komt nu met een andere kurktoepassing op de markt: spuitkurk. Een (decoratieve) coating op basis van kurkgranulaat. De coating kan niet alleen worden toegepast op binnen- of buitengevels, maar ook op daken en muren en hecht zich op vrijwel alle materialen zoals steen, beton, keramische tegels, asfalt, ijzer, kunststof, hout en leisteen. Spuitkurk kan, zoals de naam al zegt, alleen door middel van airless spuitapplicatie worden aangebracht. Volgens directeur Corné de Jongh is het een prima alternatief voor de gangbare gevelverfsystemen. "Schilders- en stukadoorsbedrijven zijn onze doelgroepen. Het is een duurzaam en milieuvriendelijk product, iets dat tegenwoordig ook in onze branche erg belangrijk is." Zo blijft kurk verrassen. U kunt er elders in dit nummer meer over lezen.

Reacties? b.feenstra@eisma.nl

DE BONGERD

opnieuw in 'groene' verf

▲ De milieuvriendelijke 'woon-enclave' De Bongerd in de wijk Zwolle-Zuid. Voor het onderhoud wordt 'groene' verf ingezet.

Uit duurzaamheidsoverwegingen werkt Schilderwerken Wyger Smits uit Damwoude al jarenlang graag met 'groene' verven. Dat levert soms bijzondere opdrachten op. Zo legt het Friese bedrijf nu de laatste hand aan het schilderen van een 'woon-enclave' in de wijk Zwolle-Zuid, waar de bewoners milieuvriendelijkheid hoog in het vaandel hebben staan.

"Onze verfproducten passen perfect in dat plaatje", aldus Wyger Smits.

Een groen, aantrekkelijk, afwisselend, milieuvriendelijk gebouwd buurtje creëren, dat zoveel mogelijk door bewoners zelf wordt beheerd en onderhouden. Dat was het ideaal van een groep mensen die

hiervoor in 1993 een nieuwbouwplan ontwikkelde in het stadsdeel Zwolle-Zuid. Hun droom werd in 1997 werkelijkheid met de realisatie van De Bongerd, een woonbuurt met 36 onder architectuur

gebouwde huur- en koopwoningen. De woonblokken zijn gegroepeerd rond een sfeervol, semi-openbaar hofje. Een groot deel van De Bongerd wordt gebruikt voor gemeenschappelijke voorzieningen, zoals een kinderspeelplaats, een vergaderruimte, een tuin met boomgaard, een centrale ontmoetingsplek aan het water waar activiteiten worden georganiseerd, een jeu de boulesbaan en fietsenberging.

COLLECTIEVE OFFERTE

De 36 - kleurrijk geschilderde - houtskelletbouwoningen in De Bongerd hebben verschillende groottes en prijsklassen. Het is een mix van appartementen, maisonnettes en eengezinswoningen. Iets meer dan de helft daarvan is voor huurders bestemd. Woningstichting DeltaWonen is hiervan de eigenaar en dus ook verantwoordelijk voor het onderhoud. Dit jaar stond weer een schilderbeurt gepland voor De Bongerd. Vier geselecteerde schildersbedrijven mochten hiervoor een offerte maken. De keus viel op Schilderwerken Wyger Smits uit Damwoude. Alle bewoners van De Bongerd hebben zich verenigd in de vereniging Mens- en Milieuvriendelijk Wonen Zwolle (MMWZ). Smits bracht voor hen een collectieve offerte uit. De meeste woningeigenaars gaven aan graag mee te liften met de onderhoudsbeurt van de huurwoningen. "Er waren echter ook huisbezitters bij die uit kostenoverwegingen alleen de bovenkant van hun huis door ons wilden laten schilderen en zelf het onderste deel in de verf wilden zetten. Dat vonden we geen probleem", vertelt eigenaar-directeur Wyger Smits van het schildersbedrijf. Voor hem was het De Bongerd-project

niet nieuw, want hij schilderde ook in 2002 en 2007 woningen in deze woon-enclave.

DUURZAME VERF

Smits blikt kort terug op de schilderhistorie van de woningen. Aanvankelijk liet de woningstichting in 1997 de houten gevels (redwood) met veel noesten onbehandeld, om zo het ecologische karakter van de wijk extra te benadrukken. Na enkele jaren begonnen de bewoners zich te storen aan het vergrijzende gevelhout en wilden graag dat het een kleurtje kreeg. DeltaWonen liet daarom Boonstoppel High Solid Garantie Onderhoudsverf op de geveldelen aanbrengen. De milieubewuste bewoners drongen na verloop van tijd aan op een ander verfsysteem op hun huizen, dat beter aansloot bij hun duurzame opvattingen. De corporatie besloot vervolgens in 2002 de gevels door Schil-

derwerken Wyger Smits in de Uula Kookverf te laten zetten (Smits zijn andere bedrijf, Farvocolor, importeert deze verf - zie kader). Op de deuren en het kozijnwerk bracht men Toplin lijnolie glanslak aan.

Het Friese bedrijf mocht in 2007 alle ramen, deuren en kozijnen opnieuw in de Prelin grondlak en Toplin lijnolie glanslak schilderen, de houten gevels in de Uula-kookverf (donkere geveldelen)

en dampdoorlatende lijnolieverf Uula Farfoil (lichte geveldelen). Nu, tien jaar later, had DeltaWonen wederom groot onderhoud aan het woonproject ingepland. "Tot onze blijdschap kregen wij het project wederom toebedeeld. Toch ook een bewijs dat we al die jaren goed werk hebben geleverd, en er vertrouwen is bij de opdrachtgevers", stelt Smits.

▲ Een van de schilders voert vanuit de hoogwerker schuurwerk uit.

UITVOERING

In april werd met de werkzaamheden begonnen. Smits zet gemiddeld vier schilders in. Alle kozijnwerk wordt door zijn bedrijf wederom in Aquamarijn Toplin geschilderd. Op advies van Smits besloot Delta Wonen op alle overige houten geveldelen nu Uula Farfoil aan te laten brengen. "Deze verf is onlangs doorontwikkeld: het heeft iets meer glans gekregen en is minder vuilaanhechtend. Hierdoor gaat de verf veel langer mee dan de Uula kookverf, dat sneller wegslijt. Eerst hebben onze schilders Uula Extérieur Primer aangebracht, dit is een mix van waterverdunbare lijn- en zonnebloemolie, en daarna één laag Uula Farfoil met een droge laagdikte van 70/80 mu", vertelt Smits.

Voordat de werknemers van Smits aan

>>>

▲ Wyger (links) en Rense Smits op de werkplek in Zwolle: "Gelukkig weten we steeds meer klanten zover te krijgen om te kiezen voor meer duurzame verfproducten."

>>> DE BONGERD

in 'groene' verf

het schilderwerk konden beginnen, reinigde schoonmaakbedrijf Rooth Multiservice eerst grondig de houten gevels. "Zo zat op de west- en zuidkant van de woningen Uula kookverf, dat door de jaren heen enigszins was weggesleten. Om de ruwe houtstructuur niet aan te tasten is de kookverf daar, onder hogedruk van 130 á 160 bar, secuur vanaf gespoten. Eindresultaat was super schoon hout, dat na enkele dagen drogen weer prima kon worden geschilderd."

Met twee gehuurde hoogwerkers en rolsteigers wordt het werk op hoogte uitge-

▲ De woningen in De Bongerd staan nu weer goed in de verf.

voerd. De firma Smits rondt het project voor de bouwvakvakantie af. Eerst de huurwoningen en daarna de koophuizen.

"Ik zou graag een onderhoudscontract met DeltaWonen afsluiten om de meest kritieke plekken van alle geveldelen om de drie á vier jaar aan te kunnen pakken.

▲ Op sommige geveldelen werden oude lagen kookverf er, onder hogedruk, met water secuur vanaf gespoten. Eindresultaat was super schoon hout, dat weer prima kon worden geschilderd.

TWEE BEDRIJVEN

Naast zijn - 12-werknemers tellend - schildersbedrijf in Damwoude is Wyger Smits tevens eigenaar-directeur van verfgroothandel Farvocolor. Dit bedrijf wil zo 'groen' mogelijke verfproducten op de markt brengen. Zo is het in Nederland exclusief verkoper van Uula lijnolieverf (Finland) en het Duitse verfmerk Auro (ecologische natuurverven). "Daarnaast bieden we de merken Aquamaryn, Tierrafino Leemstuc en Fluxaf reinigings- en groene verfabijproducten. Laatstelijk is ook het dealership van Unilit (tadelakt)kalkstuc, kalkverf, kalei en kalkvloerproducten verworven. Smits: "Dit biedt voor bijvoorbeeld badkamers en serrevloeren Italiaans getinte mogelijkheden. De klantenkring groeit gestaag."

Zijn schildersbedrijf werkt inmiddels voor zo'n 45 procent met producten uit het Farvocolor-assortiment, schat Smits. "Voor de rest wordt - naar de wens van de opdrachtgevers - vooral nog geschilderd met reguliere verven. Gelukkig weten we steeds meer klanten zover te krijgen om te kiezen voor meer duurzame verfproducten."

De combinatie van schildersbedrijf en verfgroothandel vraagt veel tijd van Smits. "Gelukkig heb ik in de persoon van Jasper van der Veen een prima teamleider, die nu de dagelijkse leiding van het schildersbedrijf grotendeels op zich neemt. Hij werkt al jarenlang bij ons en is ooit onderaan de ladder begonnen. Met hem in de leiding voorzie ik een mooie toekomst voor het schildersbedrijf. Dankzij Jasper kan ik me nu steeds meer focussen op de taak om het gebruik van echt veilige verf, waar het kan, te vergroten."

Komt jouw project goed uit de verf?

#trotsopjeproject

Laat ons jouw project in beeld brengen en overtuig je klanten!

Je hebt net een prachtig project afgerond. Dè kans om potentiële klanten je USP's te laten zien en jouw verhaal te laten vertellen door middel van een professionele **film, high res. foto's, redactioneel artikel en projectbeschrijving**. Maar je hebt niet de apparatuur en redactionele vaardigheden?

Wij helpen met het creëren van waardevolle content

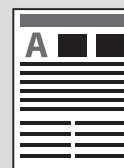
Eisma contentmarketing heeft hiervoor de tools en mensen in huis. Wij bieden een totaalpakket dat je zowel voor offline als online kanalen in kunt zetten. Blijf zichtbaar! Je wilt toch geen opdrachten mislopen?

VIDEO

HIGH RES.
FOTO'S

REDATIONEEL
ARTIKEL

PROJECT
BESCHRIJVING

JOURNAAL

Hardere aanpak arbeidsdiscriminatie

Het kabinet zet vol in op de aanpak van discriminatie op de arbeidsmarkt. Bedrijven die discrimineren moeten aangepakt worden. Daarom wil staatssecretaris Van Ark toezicht van de Inspectie SZW op werving- en sollicitatieprocedures mogelijk maken. Zij gaat na hoe ze dit effectief kan doen en denkt daarbij onder andere aan het scannen van vacatureteksten of het inzetten van mystery calls en mystery guests. Nederlanders met een migratieachtergrond hebben nog altijd een achterstand op de arbeidsmarkt. Net als jongeren, vrouwen en ouderen. Een deel van die achterstand kan worden verklaard door gebrek aan ervaring, opleiding, professioneel netwerk of beheersing van het Nederlands. Maar een deel is ook te wijten aan discriminatie op de arbeidsmarkt, aldus Van Ark. "Discriminatie is

absoluut ontoelaatbaar. Onze samenleving vraagt van mensen om actief mee te doen, vooral als het gaat om werk. Daar moeten dan gelijke kansen tegenover staan. Daarom wil ik discriminatie aanpakken, zowel in sollicitatieprocedures als bij zwanerschap en ongelijke betaling."

Sinds half juni vraagt de Inspectie SZW bijvoorbeeld bij inspecties van het team Arbeidsdiscriminatie hoe geïnspecteerde bedrijven hun werving- en selectieprocessen hebben ingericht. Aanvullend hierop bekijkt de staatssecretaris of voor uitzendbureaus in het bijzonder een meldingsplicht bij discriminerende verzoeken mogelijk is. "Mijn prioriteit ligt bij het tegengaan van discriminatie aan de voorkant. Dus ervoor zorgen dat iedereen een gelijke kans heeft om aan de slag te gaan. Dat is ook in het

belang van werkgevers. In tijden van krapte hebben we iedereen nodig", stelt Van Ark.

Zes OnderhoudNL-bedrijven starten met Milieulabel Schilderprojecten

Zes OnderhoudNL-bedrijven gaan werken met het Milieulabel Schilderprojecten en kunnen zo hun klanten inzicht geven in de duurzaamheid en milieubelasting van de verf, het transport en het onderhoud, zo meldt de werkgeversorganisatie. Daarmee zijn zij de eerste in Nederland en Europa. Het zijn Caspar de Haan, Gebroeders van der Plas, Maas Schilderwerken, De Variabele, Roza vastgoedonderhoud en Hooibroeckx. Zij volgden in juni een pilot van de speciale training Milieulabel.

Het Milieulabel geeft een score tussen A t/m G, is ontwikkeld op basis van verschillende Nederlandse en Europese studies en bevat inmiddels ruim 320 verfproducten in de database. Op de Ondernemersdag in november 2017 introduceerde OnderhoudNL het Milieulabel Schilderwerk, waarmee de CO₂ footprint van een schilderproject inzichtelijk wordt gemaakt. Aangesloten bedrijven die interesse hebben, kunnen zich aanmelden voor een training bij OnderhoudNL.

Vast werk groeit harder dan flexwerk

In het eerste kwartaal van 2018 steeg het aantal werknemers met een vast contract verhoudingsgewijs harder dan het aantal flexwerkers. Dat blijkt uit de update van de Flexbarometer. Op jaarbasis steeg het aantal werknemers met een vaste baan met 2,4 procent. Dat betekent dat 124.000 mensen in deze periode een vast contract kregen. Het aantal werknemers met een flexibele arbeidsrelatie groeide met 38.000, wat neerkomt op 2 procent. Het is voor het eerst sinds begin 2009 dat het aantal werknemers met een vast contract harder groeide dan het aantal mensen met een flexibele contract. Het aandeel werknemers met een vast contract ligt nu op 73,3 procent, iets hoger dan een jaar terug.

Ook het aandeel zelfstandigen groeide in het eerste kwartaal van dit jaar. Er kwamen 14.000 zelfstandigen zonder personeel bij en 6.000 zelfstandigen met personeel.

Binnen de groep flexcontracten groeide het aandeel tijdelijke werknemers met uitzicht op een vast contract het meest. Dit was al een grote groep flexwerkers en deze groeide met 42.000 nog verder.

Verfspatjes

Alle vmbo-scholen met een technisch profiel krijgen in 2018 en 2019 extra overheidsgeld om te investeren in techniekonderwijs. Voor de basis- en kaderberoepsgerichte leerwegen gaat het om 1500 euro per leerling in 2018 en 3000 euro per leerling in 2019.

Iedere werkgever moet sinds 1 juli beschikken over een basiscontract met een arbodienst of bedrijfsarts. Daarin wordt vastgelegd welke taken de bedrijfsarts vervult, op welke wijze deze worden uitgevoerd. Door zich te houden aan de minimumeisen van het basiscontract respecteert de werkgever de professionaliteit van de bedrijfsarts. Zie www.arboportaal.nl/onderwerpen

Jubileumboek '150 jaar verf'

Zandleven Coatings vierde vrijdag 15 juni op de eigen locatie aan de Snekertrekweg in Leeuwarden met een groot feest dat het anderhalve eeuw bestaat. Hier werd ook het boek '150 jaar verf' gepresenteerd. Op 3 januari 2018 was het precies 150 jaar geleden dat Thomas Zandleven de koopakte voor een 'schildersaffaire' in Koog aan de Zaan ondertekende. Het zou het startschot zijn voor '150 jaar verf' de titel van het boek dat ter ere van het jubileum van Zandleven Coatings is geschreven. Directeur Waling Dijkstra overhandigde het eerste exemplaar van het boek, dat de honderden aanwezige gasten na afloop mee naar huis kregen, aan zijn drie dochters (zie foto). "Dat jullie weten waar je vandaan komt." Want hij is zelf al de vierde generatie Dijkstra die aan het roer staat. "Mijn voorouders hebben bloed zweet en tranen in dit bedrijf zitten. Dat is ook de reden dat ik het feest per se hier, op deze locatie, wilde houden. Aan de Snekertrekweg waar het allemaal sinds 1946 gebeurt."

Dijkstra heeft, samen met historicus Pieter van der Ende, de geschiedenis uitgeplozen van Zandleven Coatings en de twee families die ermee verbonden zijn. Het resultaat is een schitterend geïllustreerd boek, dat niet alleen een overzicht geeft van de ontwikkeling die Zandleven Coatings de afgelopen 150 jaar heeft doorgemaakt, het schetst ook een tijdsbeeld.

Aardbevingsgeld voor rijksmonumenten

De eerste elf eigenaren van rijksmonumenten ontvangen een geldbedrag uit de nieuwe subsidieregeling voor regulier onderhoud aan rijksmonumenten in de provincie Groningen (RORG). In totaal wordt er nu voor 164.000 euro aan hen uitgekeerd. Tijdens een werkbezoek van minister Van Engelshoven van Cultuur aan Appingedam, begin maart, maakten de gezamenlijke overheden bekend dat ze ruim 4 miljoen euro beschikbaar stelden voor het onderhoud van rijksmonumenten in de provincie en specifiek voor het aardbevingsgebied. De subsidieregeling Regulier Onderhoud Rijksmonumenten (RORG) is een gezamenlijk initiatief van de provincie Groningen, het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) en Nationaal Coördinator Groningen (NCG).

KLIMAATWET

Op 19 juni trakteerde onder andere de NOS-site me op heuglijk nieuws. De klimaatwet lijkt er eindelijk aan te komen. En wat schetst mijn verbazing, de inhoud wordt voorgelegd aan de fracties in de Tweede Kamer en onderhandelaars van regeringspartijen en oppositiepartijen (SP, GroenLinks en PvdA) steunen de tekst van de wet. Om in schilders- termen te spreken, ze zijn het eens met de kwaliteit van de businhoud. In 2030 49% minder CO₂ uitstoten. Ben erg nieuwsgierig wie er 1 procent van het ronde getal 50, de helft, heeft afgeknabbeld. In 2050 zelfs 95% reductie. Dat is weliswaar erg ver weg, maar toch, een ambitieuze stip aan de horizon plaatsen kan geen kwaad. Immers de tijdbom van een catastrofe vanwege veranderend klimaat tikt gewoon door. Theoretisch en statistisch zou ik het kunnen halen: 2050. Pensioenfondsen zitten met hun handen in het haar omdat we steeds ouder worden, maar ik hoop dat ik het haal. En als we dan de helft van onze ambitie gehaald hebben, lijkt me dat al geweldig. We worden dus mogelijk het zevende land in Europa met een wet die de uitstoot van CO₂ aan banden legt. Prima. Wat ik me heel goed realiseer, als bovenmatig geïnteresseerde in de materie, dit gaat enorme aanpassing vergen van onze vrijheid en levensstijl. Onontkoombaar. Wijzen naar een ander, de industrie, het vervuilende China of India of welk ander voorbeeld ook, het helpt helemaal niets. Als wij het voorbestaan van onze planeet en toekomstige generaties, uw kinderen en kleinkinderen wellicht, willen garanderen dan moet alles en iedereen drastisch veranderen. Goede marketing en 'branding' via social media zal een rol moeten spelen. De norm in status en luxe moet om. Niet hoe duur is mijn auto, maar hoe groen. Niet hoe prestigieus is mijn huis, maar hoe klimaatneutraal. Niet alleen wat voor een vlees heb ik op mijn bord, maar of ik vlees op mijn bord heb, en vooral, hoe is het geproduceerd en waar komt het vandaan. De nieuwe luxe, het tonen hoe goed het gaat met u, moet langs een andere meetlat gelegd worden. En ja, helaas, de beter verdienenden kunnen zich ook in dit verband sneller en meer luxe permitteren. Superinteressante tijden worden het. Met een groot spook dat op de loer ligt. Onze morele vrijbrief. Daarover gaat mijn column na de vakantie. Denk er intussen maar eens over na. Welke bijdrage gaat u leveren en wanneer start dit?

Bart Post

JOURNAAL

Whitepaper over zorgplicht werkgever

Uit recente cijfers van Inspectie SZW blijkt dat jaarlijks vijftig tot zeventig mensen omkomen als gevolg van een arbeidsongeval. Een specifieke groep die veel risico loopt zijn uitzendkrachten en zzp'ers. Eind 2017 had een op de vijf geregistreerde slachtoffers van arbeidsongevallen geen vaste arbeidsrelatie met de werkgever. Het gaat hierbij vaak om jongeren tussen de 15 en 25 jaar. Hoe ver reikt de zorgplicht van werkgevers als het aankomt op de zorgplicht voor deze zogenoemde niet-werknemers, zoals uitzendkrachten, zzp'ers en vrijwilligers? Waar moet je op letten als je als organisatie een beroep doet op mensen waar je geen arbeidsovereenkomst mee afsluit? Het Nederlands Instituut voor Bedrijfs hulpverlening (NIBHV) schreef een Whitepaper om het bewustzijn over dit onderwerp te verhogen. Volgens het instituut een 'must read' voor alle werkgevers die gebruikmaken van tijdelijke werknemers. De Whitepaper is te lezen via de NIBHV-website.

'Ze bloeien hier op'

Bijzonder. Vijftig procent van de twintig werknemers van Aarts Schilders heeft een 'rugzakje'. Sinds 2003 creëert dit bedrijf uit Veghel een werkplek voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. "Deze mensen hebben vaak moeite om een baan te vinden. Wij kijken naar wat ze wel kunnen en zien ze in ons bedrijf opbloeien. Wij geven ze ruimte en tijd, zodat ze zich kunnen ontwikkelen als schilder" aldus directeur Anka Aarts. Zij zet zich niet alleen in voor haar eigen bedrijf en werknemers maar wil ook anderen inspireren en motiveren om sociaal te gaan ondernemen. "De overheid stelt steeds meer eisen aan het toepassen van social return binnen een bedrijf." Sinds 2015 is het verplicht om 5% van de loonsom of opdrachtwaarde te besteden aan mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Klim naar gewelfschildering

De Grote of Sint Laurens Kerk in Alkmaar bestaat 500 jaar in 2018 en dat wordt gevierd met diverse activiteiten. Een letterlijk hoogtepunt is het evenement 'Klim naar de Hemel'. Bezoekers klimmen dan naar een balkon op 20 meter hoogte en kunnen hier vervolgens door een raam in de kerk kijken en zo 'Het Laatste Oordeel', een fraaie, gerestaureerde gewelfschildering van Jacob van Oostanen, van nabij aanschouwen. Het kunstwerk (foto) dateert uit 1518/19, bevindt zich in het koor van de kerk en bestaat uit 9 panelen. Tijdens de restauratie in de periode 2003-2011 door de restauratoren Willem Haakma Wagenaar en Edwin van den Brink is het gewelf uitgenomen en plank voor plank gerestaureerd.

Woningbouwplan in 100 dagen

Woningbouwplannen maken hoeft geen jaren te duren. Negen woningbouwprojecten waarin gemeenten, woningcorporaties en ontwikkelaars samenwerken, gaan dit bewijzen. Zij doen mee aan de 100-dagenchallenge van de provincie Utrecht. Met deze challenge willen de deelnemers laten zien dat woningbouw sneller kan. De challenge staat in het teken van de Actie Agenda Woningmarkt 2018-2021. Hierin legden overheden, corporaties en marktpartijen vast hoe zij woningbouw in de provincie Utrecht gaan versnellen. In de provincie Utrecht zijn de komende drie jaar binnenstedelijk 21.000 nieuwe woningen nodig. Dat is een flinke opgave. Toch lukt snel bouwen vaak niet, zelfs als partijen weten waar woningbouw mogelijk is en plannen soms klaar liggen. Projecten lopen vast omdat samenwerking ingewikkeld is of plannen financieel niet haalbaar zijn. Kortom: nieuwe oplossingen zijn nodig. Om hun project uit het slop te krijgen en te experimenteren met versnelling, hebben projectteams zich aangemeld voor de 100-dagenchallenge. Negen projecten voldoen aan de criteria voor deelname en gaan de strijd aan. Op 18 oktober presenteren ze wat zij in 100 dagen voor elkaar hebben gekregen.

ZAKEN & MENSEN

Op Gold Leaf training

Ferrie Ovink (foto) en Henk Scholten van de firma Wolters & Ovink Restauratie-Decoratie uit Deventer hebben in Engeland een meerdaagse Gold Leaf training gevolgd, waarin ze verschillende verguld- en schildertechnieken op glazen voorwerpen leerden toepassen. De training werd verzorgd door David Smith, een wereldberoemde, traditionele sierglaskunstenaar. Tot zijn klantenkring behoren onder andere uit Jameson Whiskey Dublin, Burberry London en Universal Studio Florida. Scholten vond de training intensief, maar zeer de moeite waard. "We hebben onze kennis vergroot en veel 'tips and tricks' geleerd."

www.woltersbv.nl

ABU: 'Arbeidsmigrant hard nodig'

In 2016 waren in Nederland 371.000 arbeidsmigranten uit Midden- en Oost-Europa actief. Zij vervulden 514.000 verschillende banen, wat neerkomt op bijna één op de twintig banen in Nederland. Daarmee leveren deze arbeidsmigranten een substantiële bijdrage aan de productie in Nederland en een bijdrage van ongeveer 11 miljard euro aan ons nationaal inkomen. Zij zijn daarmee van grote economische waarde voor Nederland. Dit blijkt uit onderzoek van SEO Economisch Onderzoek, uitgevoerd in opdracht van de Algemene Bond van Uitzendondernemingen (ABU).

ABU-directeur Jurriën Koops: "Dit geeft aan dat Nederland arbeidsmigranten hard nodig heeft. De komende jaren zal de behoefte aan arbeidsmigranten alleen maar toenemen. Door de groeiende economie. Maar vooral ook omdat vanaf 2021 onze beroepsbevolking krimpt."

Vakwerk op hoogte

Holland Platforms uit Nunspeet, specialist in tijdelijke hangbrugsystemen, monteerde in hartje Rotterdam aan de circa 100 meter hoge en schuine gevel van de beeldbepalende KPN-toren een speciale hangbrugconstructie die de schuine lijn van de gevel volgt (zie foto). De klant, bouwbedrijf Dura Vermeer, moest hier glas vervangen op de bovenste etages van het gebouw. Volgens Frank Berends van Holland Platforms was zijn bedrijf van de drie uitgenodigde partijen de enige die hier een passende oplossing voor kon bedenken. Met een 500 tons hijskraan werd de ophangconstructie gemonteerd. Een dag later plaatste men de hangbrug eronder en konden de glasspecialisten aan de slag.

www.hollandplatforms.com

Hout

TECHNIEK

Op het feestje voor het slagen van mijn neefje kwamen we in gesprek over de vervolgopleiding. Hij gaat economie studeren. We stonden met meer ouders na te gaan wat onze kinderen studeerden. Er was er geen één die iets in techniek gaat doen! Veel ouders doen nu wel iets met techniek. Hier schrokken we toch wel een beetje van, hoe kan dat toch? Dit verschijnsel is al langere tijd aan de gang want we komen op dit moment al in veel vakgebieden technisch personeel te kort. Door de bankencrisis, vanaf 2008, is de hoeveelheid werk in de bouwsector afgenomen. Het gevolg is dat de jongeren die op dat moment hun opleidingsrichting moesten kiezen, kozen voor een andere studierichting. De toestroom van nieuwe technische werknemers nam af. Op dit moment beginnen de markten in verschillende branches weer toe te nemen en zou de interesse voor de techniek ook weer moeten groeien.

Veel kennis van onder andere bouwkundige technieken verdwijnt met de pensionarissen die er ieder jaar bij komen. Door de toename van nieuwe technieken is er een steeds groter wordende generatiekloof, waardoor jonge mensen steeds minder in de leer kunnen gaan bij oudere vakmensen. Onze generatie ging veel meer naar buiten op zoek naar vermaak. Zelf dingen bouwen en we waren al vroeg bezig met construeren en bedenken. Met de opkomst van o.a. spelcomputers, internet en andere sociale media zijn andere ontwikkelingen de boventoon gaan voeren. Dit heeft ervoor gezorgd dat de nieuwe generatie over het algemeen wat minder geïnteresseerd is op de praktische vakken.

Volgens mij is dit niet zomaar te veranderen door een kwestie van toenemende markten. Er is meer voor nodig en zeker meer tijd om de huidige jeugd weer geïnteresseerd te krijgen in techniek.

René Hillebrink, SHR

KORTZICHTIGHEID

Als belangenbehartiger voor de hardwerkende schilder vier ik dit jaar mijn 30-jarig jubileum. Het gaat op dit moment beregoed in de sector. Toch knaagt er bij mij iets. Want na 30 jaar moet ik de conclusie trekken dat de sector is doorspekt van kortzichtigheid en dat geen lessen worden getrokken uit het verleden. Met als gevolg een jojo-effect.

Laat me dat illustreren aan de hand van een paar voorbeelden.

1. Het aantrekken en afstoten van vakmensen

Perioden van crisis en perioden van herstel hebben elkaar de afgelopen dertig jaar afgewisseld. De eerste zware crisis die ik als belangenbehartiger meemaakte, was die van de jaren '80. Daarna trok, net als nu, het werk weer aan en in de jaren '90 was er vervolgens een nijpend tekort aan schilders. De sector trok vele miljoenen uit voor een wervingscampagne. Een paar jaar daarna zakte de markt in en de net geworven vakmensen verdwenen linea recta de WW in. En wat zagen we tien jaar later, in het eerste decennium van deze eeuw? U raadt het al: opnieuw een tekort aan vakmensen. Toen in 2009/2010 een nieuwe crisis losbarstte, raakten wederom veel schilders werkeloos.

LIST

Telkens hetzelfde beeld. Met dien verstande dat de laatste maal een list werd bedacht om de mensen voor wie nog werk was veel goedkoper te laten schilderen. Het gaat nu gelukkig beregoed.

Zo goed dat de goedkope zzp'ers uit de tijd van de crisis nu een fatsoenlijke prijs krijgen. Volgens de bedenkers van de list zo fatsoenlijk, dat een nieuwe crisis is aangebroken. De crisis van de hoge arbeidskosten.

2. De kwaliteit van het schilderwerk

Als er een vakgebied is waar vakmanschap wordt onderschat, is het wel schilderen. Veel mensen denken dat ze

kunnen schilderen, omdat ze een kwast in een verfblik kunnen stoppen. Om dat misverstand uit de weg te ruimen, is het essentieel dat professionals hoogwaardig schilderwerk leveren. De afgelopen decennia heeft de sector er veel aan gedaan om de kwaliteit naar een hoog peil te brengen. Complimenten! Maar nu de vraag naar professioneel schilderwerk torenhoog is en de prijs op een goed niveau staat, hoor ik geluiden dat de kwaliteit onder druk staat. Het goed bedoelde tempo waarmee men de volgende klant wil bedienen, gaat ten koste van de kwaliteit waar de klant recht op heeft. Met het risico dat hij de volgende keer weer zelf de kwast in een verfblik stopt. En je weer opnieuw kan beginnen met een kwaliteitsslag.

LANGE-TERMIJN VISIE

Dat zijn dingen die aan me knagen. Ik mis een lange-termijn visie. Ik mis, nu het goed gaat, maatregelen om de gevolgen van een volgende crisis te verzachten. Dat is kortzichtig. Ik mis maatregelen om nu, nu de vraag groter is dan de sector aan kan, de kwaliteit te bewaken. Ook dat is kortzichtig.

VERFSPECIALIST

Ooit vielen verfwinkels niet uit het straatbeeld weg te denken. Je vond ze in iedere stad en in vele dorpen. Vaak als onderdeel van een schildersbedrijf. Mede door de opkomst van de bouwmarkten liep het aantal verfspecialisten door de jaren heen flink terug. Toch halen veel ondernemers hier nog steeds (een deel van) hun broodwinning uit. In deze rubriek portretteren we een aantal.

MANAGEMENT | VERFWINKEL | DOOR BROER FEENSTRA

'NOG STEEDS werkplezier'

▲ Pruis: "We hebben hier een mooi bestaan."

In het Friese havenstadje Stavoren runnen de zestigers Gerard en Wieke Pruis inmiddels 37 jaar de enige plaatselijke verfwinkel. "Het loopt niet echt storm in de zaak, maar het levert ons schildersbedrijf toch vaak nieuwe opdrachten op. We denken nog niet aan stoppen."

"Tegenwoordig zijn we zes dagen per week alleen 's ochtends nog geopend van 9.30 tot 12.00 uur. De mensen in de regio weten dat en houden hier rekening mee. Als klanten door omstandigheden onmiddellijk verf nodig hebben, kunnen ze altijd bellen en bedienen we hen op maat", vertelt Pruis. Zijn echtgenote Wieke zwaait de scepter in de winkel, waar - naast een veertigtal behangboeken - de verfmerken Sigma, Sikkens, Trimetal en Koopmans worden verkocht. "Voorheen boden we ook enkele dhz-merken, maar we hebben na verloop van tijd besloten uitsluitend professionele kwaliteit te verkopen", vertelt Pruis.

Stavoren is een drukbezochte toeristische havenplaats. Het ligt dan ook voor de hand dat in de verfaak tevens bootverven worden verkocht. "Dat hebben we inderdaad jarenlang met succes gedaan.

Het is dan echter van belang dat je de nieuwste productontwikkelingen in dat segment op de voet blijft volgen. Omdat onze kennis op dat vlak de laatste jaren niet meer up-to-date was, zijn we met de bootverven gestopt. Je moet voorkomen om iemand die een boot van minstens 1 ton heeft, een verkeerd technisch advies en een daaraan gekoppeld verfproduct te geven", glimlacht Pruis.

ZONWERING

Zelf heeft de 65-jarige ondernemer het nog druk met zijn schildersbedrijf. Hij heeft drie mensen in dienst. "Ik sta zelf nauwelijks meer aan de kwast, maar houd me - naast alle werkopnames en administratie - vooral bezig met glaszetten en zonwering installeren. Dat laatste is al decennialang een zeer succesvolle tak van mijn bedrijf." Dat de mensen tegenwoor-

dig liever hun verf bij de bouwmarkten kopen vanwege de lagere prijs, kan Pruis begrijpen. "Maar voor een gedegen verf- en interieuradvies kunnen ze beter in de verfspecialzaak terecht. Bovendien bieden wij ook nog eens kwaliteitsverven." Volgens hem komt uit de winkel nog steeds veel werk voort voor het schildersbedrijf. "We hebben hier in de regio Stavoren erg veel vakantieparken. Veel eigenaars van deze vakantiehuizen, vooral Duitsers, komen regelmatig met de vraag of we hun onderkomen willen schilderen. Dat zijn mooie klussen." Pruis heeft geen bedrijfsopvolger. Hoewel hij de pensioengerechtigde leeftijd nadert, denkt de Fries nog niet aan stoppen. "Ik geniet nog van het schildersvak en ga denk ik nog wel enkele jaren door. Ook met de winkel. We hebben hier een mooi bestaan."

VANDERSNOEK ZOEKT het in de breedte

Vandersnoek verantwoord vastgoed onderhoud in Alphen aan den Rijn bestaat 150 jaar.

Een mijlpaal, maar nog veel interessanter is hoe deze jubilaris tegen de toekomst aankijkt.

“Het gaat om morgen. Zonder ketenpartners kunnen wij ons ding niet doen.” En: “We hoeven niet groter te worden. We zoeken het vooral in de breedte bij onze bestaande relaties.”

Tegenwoordig kent Vandersnoek verantwoord vastgoed onderhoud in Alphen aan den Rijn drie aandeelhouders: Leo Schuitemaker (algemeen directeur), Ronald de Tombe (operationeel directeur) en Hubert Nijgh (commercieel manager). Drie kapiteins op één schip, maar ze zijn koersvast. Tijdens de crisisjaren kende het bedrijf circa 50 vaste personeelsleden en nu nog steeds. “We willen niet groeien, om te groeien”, aldus De Tombe. “Maar wel verbreden.” Het dienstenpakket omvat al jaren meer dan alleen schilderen, glaszetten en houtrenovatie. “We doen alles aan de binnen- en buitenschil, samen met onze ketenpartners. Zonder hen kunnen we ons ding niet doen. Uiteindelijk kom je dan vanzelf tot Resultaat Gericht Samenwerken (RGS); de architect mogen zijn van onderhoudsscenario's.”

BLIJF SPARREN

Inmiddels werkt Vandersnoek op deze manier voor meerdere toonaangevende woningcorporaties en zorginstellingen. Schuitemaker: “Iedereen giet zijn eigen sausje over hetzelfde warme eten, want in de kern praat je over hetzelfde. Maar

je kunt pas écht resultaat gericht samenwerken als je de lange termijn visie van de vastgoedeigenaar, in feite einde exploitatietijd, kent. Met dat inzicht kun je daadwerkelijk tot de beste aanpak en bezuinigingen komen. Contracten van vijf jaar zijn in mijn ogen achterhaald. Ik ga liever een relatie aan voor onbepaalde tijd, die jaarlijks opzegbaar is. Houd elkaar scherp. Blijf monitoren, houd de onderhoudskosten per verhuureenheid in de gaten en blijf sparren met je opdrachtgever over verbeteringen die mogelijk zijn. Dat is voor mij echt RGS.”

VERDUURZAMING

Vaste relaties met ketenpartners zijn hierbij essentieel. “Van steigerbouwers, voegers, installateurs, betonspecialisten tot dakdekkers, met al deze disciplines hebben we goede afspraken”, aldus Schuitemaker. En die worden in zijn ogen alleen maar belangrijker. “Wij geloofden niet in de recessie. Wij deden gewoon ons werk; jaarrond, want daar zijn we goed in. En we geloven nu ook niet in de hoogconjunctuur. De grootste bedreiging voor ons bedrijf? Toch verleid worden groter te groeien. We willen qua personeelsbe-

stand niet opschalen. Wat nu op ons afkomt, is de verduurzaming. Steeds vaker zeggen woningcorporaties: je doet al planmatig onderhoud aan het casco, kun je ons ook helpen bij het verduurzamen van ons woningbezit? Ja, dat kunnen we, maar niet alleen. En je moet beseffen dat het een eindige vraag is.” Om invulling te kunnen geven aan deze vraag naar verduurzaming, voert Vandersnoek gesprekken met een aannemer en een installateur. Doel: echt samen, als aparte entiteit, dit werk kunnen aannemen en uitvoeren.

BINDEN PERSONEEL

Een jubileum is mooi, maar het gaat om morgen, stelt Nijgh. Bestaand personeel aan je binden, maar ook goede relaties onderhouden met zzp'ers die in de flexibele schil voor je werken, is ontzettend belangrijk. “We krijgen als feedback dat alles hier goed is geregeld en ze bij ons nog een mooi stuk werk kunnen maken waar ze zelf achter staan.” Verder investeert Vandersnoek veel in opleidingen van het eigen personeel. “Van de 50 volgen er momenteel 13 een opleiding. Dat is procentueel gezien best veel. Alles is bespreekbaar, als het maar een relatie heeft met het vak. Het verloop is hier gelukkig zeer gering, maar feit is dat de instroom in de sector als geheel bijzonder laag is. De schildersopleiding in Katwijk, een schildersbolwerk bij uitstek waar ongeveer de helft van ons personeel vandaan komt, heeft voor volgend seizoen maar een handvol aanmeldingen. Dat is een zorgelijke ontwikkeling.” Het jubileum wordt met het personeel in september gevierd met een actieve dag -

▲ V.l.n.r.: Hubert Nijgh (commercieel manager), Leo Schuitemaker (algemeen directeur) en Ronald de Tombe (operationeel directeur) met een bouwhek waarop de grondlegger van het bedrijf, Hendrik Slingerland, staat. “We bestaan 150 jaar, maar het gaat om morgen.”

goed voor de teambuilding - bij Dorhout Mees in Biddinghuizen en afgesloten met een rondvaart, samen met partners en oud-medewerkers, in Leiden. Voor relaties wordt een aparte middag gehouden, waarvoor inmiddels ondernemer, architect, innovator, inspirator en visionair Thomas Rau is vastgelegd. •

HENDRIK SLINGERLAND

Op 2 januari 2018 was het 150 jaar geleden dat Hendrik Slingerland de basis legde voor wat nu Vandersnoek verantwoord vastgoed onderhoud in Alphen aan den Rijn heet. Althans, er is een kasboekje uit 1868 met op die datum een aantekening van zijn hand. De eerste Van der snoek (Arie), al jaren werkzaam bij het schildersbedrijf, werd op 1921 bij de Kamer van Koophandel ingeschreven als eigenaar. In 1937 kwamen zijn twee zonen (Jan Hendrik en Arie) in het bedrijf en begin jaren zestig nemen twee zonen van Jan Hendrik (Hein en Jan) de zaak over. In 1996 kwam Koosje de Koeijer aan het roer te staan. Zij introduceerde duurzaamheid als kernwaarde binnen het bedrijf en was een van de grondleggers van Fareno (Faire Renovatie en Onderhoud). Leo Schuitemaker, gestart bij het bedrijf als calculator/werkvoorbereider en nu ruim 25 jaar aan Vandersnoek verbonden, werd al in 2000 aandeelhouder. In 2008 werd de toenmalige calculator Ronald de Tombe ook aandeelhouder. Na het vertrek van De Koeijer, halverwege 2012, namen beide heren de resterende aandelen van haar over. Sinds 2013 participeert ook Hubert Nijgh in het bedrijf. Nijgh begon in 2005 bij Vandersnoek als projectleider.

‘GROEISTRATEGIE via duale distributie’

Het nieuws dat AkzoNobel Nederland een deel van haar Sikkens Centers ging verkopen aan franchisenemers sloeg half april in als een bom. Nu het stof is neergedaald, maken we de balans op met Dave Koppelaar, Sales Director Trade NL van AkzoNobel. Van de 54 eigen vestigingen zijn er nu 27 overgedragen aan franchisenemers, met de opdracht dat zij het aantal verkooppunten verder uitbreiden. “Onze groeistrategie is gestoeld op duale distributie.”

Woensdag 18 april was een gedenkwaardige dag voor AkzoNobel Decorative Paints. Middels een videoboodschap werd al het personeel op de hoogte gebracht dat Sikkens Verkoop Nederland 27 van de 54 eigen Sikkens Centers per 1 juni zou verkopen. “We hebben toen alle emoties voorbij zien komen”, blikt Dave Koppelaar, Sales Director Trade NL bij AkzoNobel, terug. “Logisch, want de consequentie was dat een deel van het personeel over zou gaan naar de nieuwe eigenaar van een vestiging.”

MILITAIRE OPERATIE

Het nieuws mocht de betrokkenen en de buitenwacht op dat moment overrompelen, er was een klein jaar van intensieve voorbereiding in stilte aan vooraf gegaan. “Je kunt het bijna beschouwen als een militaire operatie”, aldus Koppelaar. “Onder strikte geheimhouding hebben we de verschillende franchisenemers onze plannen voorgelegd en een draaiboek ontwikkeld. Er was ons alles aan gelegen om het moment tussen communiceren en executeren zo kort mogelijk te houden. En dat is aardig gelukt.” Qua operationele uitvoering was vrijdag 1 juni

D-day. Alle activa en voorraden van de 27 verkochte vestigingen moesten op die dag worden geïnventariseerd, overgeboekt en gefactureerd. “Ook hier lag een heel draaiboek klaar om een soepele overdracht mogelijk te maken”, vertelt Koppelaar.

NIEUWE LOCATIES

Als tegenprestatie, voor het uit handen geven van een deel van de distributie, is met de betrokken franchisenemers afgesproken dat zij in 2018 en 2019 nieuwe locaties gaan openen, aldus Koppelaar. “Het aantal, waar en wanneer ligt contractueel vast. Wij hebben langjarige afspraken gemaakt. Businessdeals die goed zijn voor AkzoNobel én voor onze loyale partners. Het plan dat nu voor ligt, betekent dat we in de komende anderhalf jaar zullen groeien van 77 naar 95 vestigingen. We willen dat Sikkens in de toekomst voor iedere schilder binnen 20 minuten bereikbaar is.” Met een fijnmazig distributienetwerk wil AkzoNobel namelijk de grote groep kleine schilders aan zich binden, zodat het verfmerk Sikkens sneller kan groeien, zowel qua omzet als marktaandeel.

CRITERIA

Overigens was het van AkzoNobel geen doel om precies de helft van het aantal vestigingen te verkopen, stelt Koppelaar. “Het was een uitkomst.” Criteria waren onder andere: de vestiging is goed binnen de CAO van AkzoNobel te runnen (hangt af van het aantal medewerkers), schaalgrootte, aanwezigheid met eigen vestigingen in alle grote steden én in alle provincies, en de te verkopen vestigingen moeten passen binnen het netwerk van een overnemende partij.

Voor de klant, de schilder, betekent verdere uitrol van de franchiseformule dat waar hij ook een Sikkens Center binnenloopt, de vestigingen identiek ogen en nagenoeg hetzelfde assortiment hebben. “Uitzonderingen daargelaten, het merendeel van de klanten vindt deze hele exercitie prima”, aldus Koppelaar. “Belangrijk is dat zij hun vertrouwde contactpersoon nog steeds aantreffen in de winkel waar zij elke dag komen.”

GROEISTRATEGIE

Beweringen dat de hele operatie een ordinaire bezuinigingsmaatregel is van AkzoNobel, bestrijdt Koppelaar met klem. “De vestigingen die wij hebben verkocht, zijn als verfgroothandel winstgevendende locaties. Het onderbrengen van bestaande eigen verkooppunten bij franchisenemers maakt deel uit van een overall groeistrategie voor de professionele markt. Dat is de enige reden voor deze transitie.”

Koppelaar legt uit: “Wij zijn een aantal jaren geleden al begonnen met de verkoop van verf via franchisenemers, naast onze eigen Sikkens Centers. In het begin

werden zowel bestaande Snel Centers als subgrossiers omgebouwd tot echte Sikkens Centers. Dat betekent dat de invulling van zowel het verfassortiment als het non-paint assortiment door AkzoNobel als franchisegever is voorgeschreven. Ook hebben we inmiddels met 6 van de 8 Trimetal-grossiers, via een andere juridische entiteit, franchiseovereenkomsten gesloten voor één of meer Sikkens Centers. We zagen dat het openen van deze, door ondernemers gerunde, franchisevestigingen een succesvolle stap is in de groei van het distributienetwerk van Sikkens. Want we willen groeien. Echter, investeren in nieuwe vestigingen die je van de grond af moet opbouwen, is een exerci-

tie die lang duurt en gepaard gaat met aanloopverliezen. In de regel ga je vanaf jaar drie pas geld verdienen. Door ondernemers gezonde vestigingen in handen te geven, zijn zij echter in staat voldoen-

de geld te verdienen om het netwerk met nieuwe Sikkens Center vestigingen uit te bouwen. Dat is de hefboom waar het om draait. Onze groeistrategie is gestoeld op duale distributie.”

▲ Dave Koppelaar, Sales Director Trade NL: “In anderhalf jaar willen we met onze franchiseemers groeien van 77 naar 95 vestigingen.”

SIKKENS CENTERS

AkzoNobel beschikte voor 1 juni 2018 over 54 eigen Sikkens Centers. Daarnaast werd het verfmerk Sikkens al via 23 franchise Sikkens Centers aan de professionele markt verkocht. Deze vestigingen werden gedreven door in totaal 12 verschillende franchiseemers. Daar zijn 4 nieuwe franchiseemers bijgekomen, zodat het totaal nu 16 bedraagt (dat is inclusief Sikkens Verkoop, want dat is nu ook een franchiseemer). De 27 Sikkens Centers die zijn verkocht, zijn in handen gekomen van 9 verschillende franchiseemers in het netwerk.

'Compleet naslagwerk voor iedereen die schildert'

HERZIENING

vakboek Schildertechnieken

Savantis, de organisatie die vakmanschap en kennis verbindt, organiseerde op 12 juni 2018 een docentendag voor schilderen en onderhoud in het PPG Visitor Centre te Amsterdam.

Tijdens het middagprogramma vond de feestelijke presentatie plaats van het volledig herziene vakboek Schildertechnieken. Een prachtige up-to-date uitgave met volledige en actuele informatie voor professionals, docenten en aankomende schilders.

Gastheer Bas Meerdink, Regio Salesmanager van Sigma Coatings, benadrukte tijdens het middagprogramma het belang van goed opgeleide vakmensen. "De bedrijfstak van schilderen en onderhoud

heeft de laatste jaren veel technologische vernieuwingen ondergaan. Voor afnemers van producten is kennis op vaktechnisch gebied zeer belangrijk, zodat zij hun vak goed kunnen uitoefenen. De

verfindustrie werkte daarom graag mee aan de vernieuwing van het vakboek Schildertechnieken."

Na deze inleidende woorden werden de bezoekers van de docentendag direct betrokken bij de boekpresentatie via een interactieve quiz met vragen over het schildersvak en de inhoud van de herziene uitgave van Schildertechnieken. De score werd via een beeldscherm bijgehouden en de uiteindelijke winnaar was Chris Moorman.

ENQUÊTE

Vervolgens kreeg Laurents van Stenus - Manager Onderwijsproducten, Examens

▲ De oude versie van het vakboek (links) te midden van exemplaren van het geheel herziene vakboek Schildertechnieken.

▲ Milou Antheunisse temidden van de technische redactiecommissie, afkomstig uit het bedrijfsleven en beroepsonderwijs, tijdens de boekpresentatie.

en Uitgeverij bij Savantis - het woord. Hij is verantwoordelijk voor de ontwikkeling van leermiddelen voor het vmbo en mbo. Van Stenus feliciteerde de redactiecommissie en auteurs met deze mooie herziene uitgave. Van Stenus ging in op de noodzaak om het boek te herschrijven. "De vorige uitgave was van augustus 2005. Tot vorig jaar april is het oude vakboek vijf keer ongewijzigd herdrukt. Dat is voor een technische publicatie heel veel. De afgelopen jaren kregen wij van talrijke gebruikers, zoals scholen en andere opleidingen, de vraag of wij mogelijkheden zagen om het vakboek te herzien. Wij als Savantis hebben daarop een enquête onder de afnemers gehouden met diverse vragen over de technische inhoud van het oude boek Schildertechnieken en wat er kon worden verbeterd. Verder hebben wij vragen gesteld over de layout zoals afmeting, lettertype en afbeeldingen."

REDACTIE EN AUTEURS

Savantis heeft, na inventarisatie van de wensen en eisen uit de enquête, Milou Antheunisse (onderwijskundige bij de organisatie) als projectleider voor de her-

ziening van het vakboek benoemd. Zij heeft in samenwerking met Van Stenus een plan van aanpak en een tijdsplan opgesteld. Antheunisse: "Nadat wij de profielen voor herziening hadden opgesteld, hebben wij gezocht naar een technische redactiecommissie uit het bedrijfsleven en het beroepsonderwijs. Dit resulteerde in een commissie bestaande uit Cor Buur van verfproducent PPG (Sigma), Marco te Brake van verfproducent Akzo Nobel (Sikkens), Gerard Scholten namens het beroepsonderwijs, Wouter Mast van adviesbureau Mastgoed, Jan Anderweg van schildersbedrijf Andeweg en Jef Adriaens van vergroothandel Felix van der Putten Verf." Vanaf juni 2017 is deze groep - in samenwerking met de auteurs Milou Antheunisse, Rowan Hagendoorn,

Lissa Hollmann, Kees de Jong en Lucia Kroon van Savantis - uitvoerig bezig geweest met de herindeling, inhoudelijke aanpassingen, verwerking van nieuwe technologieën en het actualiseren van het beeldmateriaal. "Daarbij zijn veel bedrijven, instanties en personen betrokken die technische input leverden", aldus Antheunisse.

BOEKPRESENTATIE

Hierna kwam het officiële moment van de boekpresentatie. Antheunisse overhandigde de eerste exemplaren van de herziene uitgave aan alle leden van de redactiecommissie. Na de presentatie konden de aanwezigen het boek inzien. Het geritsel van de bladzijdes was duidelijk hoorbaar. Men was erg benieuwd

>>>

BESTELWIJZE

Vakboek Schildertechnieken, gebonden hardcover boek, 486 pagina's in full colour, Artikelnummer 794062, ISBN: 978-94-92794-06-2. Kosten € 46,50. Tot 1 september 2018 is het boek echter voor € 37,20 (incl. btw) verkrijgbaar. De uitgave is te bestellen via www.savantiswebshop.nl. Voor vragen kunt u contact opnemen met Savantis: tel. 0182 641111 of e-mail: uitgeverij@savantis.nl

>>> HERZIENING

vakboek Schildertechnieken

▲ Na de officiële presentatie was het geritsel van de bladzijden hoorbaar.

▲ Alle aanwezigen konden kennisnemen van de inhoud van het nieuwe vakboek.

▲ Eén van de ruim 500 afbeeldingen in het herziene vakboek Schildertechnieken.

naar het uiteindelijke resultaat van zowel de nieuwe indeling, de inhoud als de layout. Opvallend is het grotere formaat en de verbeterde opmaak, waardoor het boek makkelijker leesbaar is en er eenvoudiger gezocht kan worden op onderwerpen. De aanwezigen hadden veel oog voor de afbeeldingen in het boek. "Dat maakt het een stuk aantrekkelijker."

INHOUD

Bij de herziening van het vakboek Schildertechnieken is de indeling van de zes delen opnieuw gerangschikt. De feedback die de afgelopen jaren door de afnemers op de oude uitgave is gegeven, is verwerkt in de nieuwe druk. Er is nu meer aandacht voor het plaatsen van glas en voor spuittechnieken, lijnolieverven staan er in een ander perspectief in en er is meer aandacht voor PBM's en veiligheid.

Antheunisse zegt hierover: "Het nieuwe boek bevat qua inhoud de volledige basis van het schildersvak. 'Schildertechnieken' bestaat uit zes delen te weten: PBM, hout, steen, metaal, glas en kunststof. In het deel PBM lees je over de persoonlijke beschermingsmiddelen om veilig te kunnen werken. De vijf andere delen bestaan uit verschillende hoofdstukken. Per ondergrond worden eerst de soorten behandeld. Daarna worden de eigenschappen van de desbetreffende ondergrond beschreven en vervolgens worden de gebreken en de bijbehorende oplossing toegelicht. Tot slot wordt ingegaan op de complete voorbehandeling en diverse afwerkingen van de desbetreffende ondergrond. Kortom, het vakboek

Schildertechnieken is een compleet naslagwerk voor iedereen die schilderwerkzaamheden uitvoert. De inhoud van dit boek is een leidraad om de schilder de helpende hand te bieden bij het uitvoeren van schilderwerk op de meest gangbare ondergronden."

Van Stenus knikt. "Het boek beschrijft de meest actuele schildertechnieken en glas-toepassingen. Wij hebben per deelonderwerp een verklarende begrippenlijst toegevoegd. Door toepassing van een prachtig, rustig lettertype en de mooie eigentijdse afbeeldingen is het boek goed leesbaar", stelt Van Stenus.

POSITIEVE ONTVANGST

Het boek werd zeer positief ontvangen door de vele aanwezige vakdocenten en vertegenwoordigers uit het bedrijfsleven. Ook de verschillende leden van de redactiecommissie zijn enthousiast over het resultaat, zoals Jef Adriaens van verf-groothandel Felix van der Putten Verf. Hij zegt: "Eigenlijk hoort dit vakboek bij iedere verf-groothandel verkrijgbaar te zijn, want wij worden elke dag geconfronteerd met veel onkunde in ons vakgebied. Door zo'n vakboek aan te bevelen bij onze afnemers kunnen zij zelf hun vakkennis verbreden en uitdiepen." Redactielid Cor Buur van Sigma vult aan: "De inhoud van dit boek geeft een goed overzicht van ondergronden, werkzaamheden en de meest gebruikte materialen en gereedschappen waar de schilder in de praktijk mee te maken krijgt. Met de kennis uit het herziene vakboek is schilderend Nederland weer helemaal bij de tijd."

ZAKEN & MENSEN

Panorama in fietstunnel

De tunnel van het nieuwe NS-station Waddinxveen Triangel is verfraaid met een grote muurschildering van ruim 500 vierkante meter. Wie door deze tunnel loopt of fietst, ziet een fraai panorama ontstaan, geïnspireerd op de landelijke omgeving van Waddinxveen. De maker, kunstenaar Ruud Kooger, realiseerde de muurschildering op verzoek van de provincie Zuid-Holland en gemeente Waddinxveen. Het ontwerp van de schildering werd gekozen door de inwoners van Waddinxveen.

Façades 2018 verschenen

De Vereniging Metalen Ramen en Gevelbranche (VMRG) heeft het boek Façades 2018 uitgebracht. Directeur Bram Entrop (rechts op de foto) overhandigde het eerste exemplaar aan de firma Team V Architectuur, kersverse winnaar van de prijs 'BNA Beste Gebouw van het Jaar 2018'. Irène Horvers en Jeroen van Schooten, architecten van Team V Architectuur, namen het boek in ontvangst. Façades 2018 bestaat uit 162 pagina's met uiteenlopende

gevelbouwprojecten waar VMRG-bedrijven bij betrokken zijn geweest. Het boek is ingedeeld in renovatie-, utiliteitsbouw-, woningbouw- en zonweringsprojecten en geeft met veel fraaie foto's een mooi overzicht van projecten die de afgelopen twee jaar opgeleverd zijn. In deze tiende uitgave van het Façades boek staat de circulaire economie centraal. Het boek is ook online te bekijken: <https://www.digitaalpubliceren.com/facades2018>

Global Paint nu ook op Chinese markt

Global Paint Products is een samenwerking aangegaan met het Chinese bedrijf Taiho Paints (zie foto), een van de grootste verfproducenten in Azië. Hiermee wil de verfproducent uit Boven-Leeuwen verder bouwen aan internationale naamsbekendheid. Op 13 juni werd, tijdens een traditionele ceremonie in het Grand Oriental Hotel in Guangdong, de samenwerking bezegeld. Taiho Paints staat in de top 60 van 's werelds grootste verfproducenten en is actief in China, Japan, Taiwan en Samoa. Het bedrijf wordt de exclusieve distributeur van Global Paint Products voor de Chinese markt.

www.taihogroup.com en www.globalpaint.com

AkzoNobel koopt Roemeense verffabrikant

Met een jaaromzet van circa 45 miljoen euro is Fabryo de grootste verffabrikant van Roemenië. AkzoNobel neemt het bedrijf eind dit jaar over, laten beide bedrijven weten. De koop bestaat uit twee fabrieken en zes distributiecentra. Eén van de fabrieken is veruit de grootste in de regio en heeft de capaciteit om snel uit te breiden. Ook de merken van Fabryo worden overgenomen. Waar onder Savana, APLA en InnenWeiss. Naar zeggen van AkzoNobel is de verffabrikant niet alleen de grootste van het Oost-Europese land, maar ook de enige die zowel de professionele markt als de doe-het-zelf markt bedient.

www.akzonobel.com

'Erfgoed van na 1965 bedreigd'

Binnen Erfgoedvereniging Heemschut ('s lands grootste particuliere vereniging voor bescherming van cultuurmonumenten) is de nieuwe werkgroep Post '65 benoemd. Zij stellen zich ten doel om een inventarisatie, documentatie, waardenstelling en selectie van architectuur na 1965 te maken. Wat zijn de topstukken van dit jonger erfgoed en hoe moet worden voorkomen dat dit onherstelbaar wordt beschadigd? Volgens de werkgroep is actie noodzakelijk omdat veel bijzondere panden van na 1965 fors worden bedreigd en aangetast door ondoordachte verbouw, herbestemming of sloop.

www.heemschut.nl

Copperant bij Dutch Green-Building Council

Verfmerk Copperant heeft zich aangesloten bij de Dutch Green Building Council (DGBBC), de netwerkorganisatie voor duurzaam bouwen en vastgoed. Samen met meer dan 350 andere duurzame koplopers is Copperant onderdeel van de grootste maatschappelijke organisatie met als missie de gebouwde omgeving te verduurzamen. "Dat willen wij niet alleen doen met onze duurzame producten. Samen met mijn collega Arjan Rijnart (technical accountmanager) zal ik ook de opleiding tot BREAA Expert, Nieuwbouw en Renovatie gaan volgen om ons te specialiseren in het beoordelen van projecten en grootschalige renovaties op duurzaamheidsprestatie", aldus Danny Rijken (sales manager). Copperant is een verfmerk van Baril Coatings.

www.copperant.nl

ZWARE METALEN

in de ondergrond

Wanneer oude verflagen moeten worden verwijderd, is het oppassen geblazen. Bij schuren, schrappen of afbranden kunnen zware metalen vrijkomen. Soms worden werken daarom stilgelegd. Recent moest schilderwerk aan de Waalbrug worden gestaakt. Defensie excuseerde zich over het gebruik van chroom-6 in het verleden. De schildersbranche moet bedenken dat vroeger echter ook de huisschilder verf met zware metalen verwerkte. Bij onderhoud kun je die nu weer tegenkomen.

Het gebruik van zware metalen in verf was tot enkele decennia geleden heel gewoon. Zo'n 25 jaar geleden werden pas de laatste zware metalen in verf in de ban gedaan. Lood, koper, cadmium, kwik, chroom en zink moesten als bestanddelen toen zoveel mogelijk verdwijnen.

Vooraf lood, chroom en zink kwamen in verf regelmatig voor. Deze zware metalen werden in verf in de meeste gevallen toegepast als pigment en in enkele gevallen als hulpstof. Veelal vervulden de zware metalen een rol in de corrosiewering. Gelijkwaardige vervangers zonder dergelijk schadelijke stoffen waren toen vaak moeilijk te vinden. Pigmenten op basis van zware metalen werden ook toegepast vanwege de optimale kleurverzadiging, dekking en lichtechtheid. De alternatieve organische pigmenten waren vaak veel duurder en hadden meestal een veel lagere dekkraft. Dit maakte het noodzakelijk een dikkere verflaag toe te passen voor een gelijkwaardig resultaat.

TNO-ONDERZOEK

Destijds bleek uit onderzoek van TNO dat het bij zware metalen in verf ging om een tiental pigmenten en hulpstoffen, te weten: chromaatgeel, chroomoxide, loodmenie, loodsiccatief, loodstof, molybdaatoranje, zinkchromaat, zinkfosfaat, zinkstof en zinkwit. Enkele van deze pigmenten werden in die jaren in toenemende mate toegepast, juist als gevolg van de vervanging van nog minder gewenste, giftige zware metalen. Een goed voorbeeld hiervan is zinkfosfaat als vervangend pigment voor de klassieke loodmenie. Lood was een pigment dat daarvoor al veel minder werd gebruikt, omdat het minder schadelijke zinkfosfaat een gelijkwaardige corrosiewering gaf. Onderhoud aan staalconstructies die in een eerder stadium met loodmenie waren geschilderd, werden soms deels toch weer met loodmenie behandeld. Dit had te maken met de overtuiging dat systemen niet altijd over of naast elkaar konden worden gebruikt. Dan zouden door de verschillen in chemi-

sche structuur van de corrosiewerende lagen zwakke plekken kunnen ontstaan, was de opvatting.

ZINKCHROMAAT

Onder de noemer 'zinkchromaat' vallen twee verbindingen: zinkchromaat en zinktetroxychromaat. De ontwikkeling van zinkchromaatpigmenten was voor een groot deel ook te danken aan corrosiewerende eigenschappen. Zinkchromaat deed het goed op staal, aluminium en zink. Zinkchromaat werd decennia geleden vaak vervangen door het veel minder gevaarlijke zinkfosfaat. Een belangrijke toepassing van zinktetroxychromaat was te vinden in corrosiewerende twee-componenten washprimers. Ze werden bijvoorbeeld gebruikt in de autoschadesector en bij industriële toepassingen. Zinkverbindingen werden ook in verf in de meeste gevallen toegepast met het oog op de anticorrosieve werking. Het gebruik was gebaseerd op het principe dat het zink corrodeert in plaats van het staal dat beschermd moet worden. Het zink, dat in grote hoeveelheden in de verf moest zitten, 'offerde' zich op. Het gebruik van zink werd door de verfindustrie in die tijd niet als knelpunt gezien. Integendeel, er werd juist vaak gebruikgemaakt van zinkverbindingen om lood- en chromaatverbindingen te vervangen. Er werd nauwelijks onderzoek verricht om zink te verwijderen uit pigmenten.

CHROOMSOORTEN

Van de twee in de natuur voorkomende chroomsoorten (Cr-III en Cr-VI) is het zes-

▲ Wanneer oude verflagen moeten worden verwijderd, is het oppassen geblazen. Bij schuren, schrappen of afbranden kunnen zware metalen vrijkomen.

waardig chroom (Cr-VI) sterk giftig. Het staat zelfs te boek als kankerverwekkend. Dat was 25 jaar geleden al breed bekend. Het driewaardig chroom is vrij ongevaarlijk. Chromaatgeel en -oranje bevatten destijds naast chroom-VI relatief veel lood (circa 60%). Deze pigmenten werden, evenals molybdaatoranje, vooral toegepast in dekverven. Ze gaven in verf een uitstekende dekking, buitenduurzaamheid en een hoge kleurverzadiging (heldere, briljante verzadigde kleur). Ze waren bovendien relatief goedkoop.

Overschakeling naar alternatieve organische pigmenten impliceerde veelal een aanzienlijke toename van het gebruik

van verf (en oplosmiddel). Dit kwam mede omdat voor het bereiken van de gewenste dekking, meer lagen moesten worden aangebracht. Dit aspect was vooral in de vliegtuigindustrie van belang. Als de gewenste dekking kon worden verkregen met een laagdikte die dunner was, bespaarde men zowel materiaal als gewicht. Vooral het besparen van gewicht was en is in de vliegtuigindustrie een cruciaal punt.

BESCHERMINGSMIDDELEN

Vervanging van chromaathoudende pigmenten was in principe wel mogelijk voor de niet-industriële toepassingen. Over het algemeen ging dit wel

gepaard met verlies aan dekking en verhoging van de kostprijs van de verf. Het belang van de gezondheid van de gebruikers speelde in de loop van de jaren echter een steeds grotere rol, waardoor vervanging in bouwverven steeds normaler werd. Vaak ging het immers om ambachtelijk werk, waarbij contact met verf normaal was omdat aan adembescherming en gebruik van handschoenen toen nog amper werden gedaan. Samenvattend: wees alert op het kunnen voorkomen van zware metalen in oude verflagen. Gebruik persoonlijke beschermingsmiddelen en laat bij twijfel een monster onderzoeken.

CLOUDAPPLICATIE

biedt overzicht

Wonen Limburg is, samen met negen ketenpartners, begonnen met resultaatgericht samenwerken (RGS) op het gebied van planmatig onderhoud. Ter ondersteuning van dit traject heeft men gekozen voor RGS+ software. De pilot is een succes. Men is nu bezig het gebruik uit te breiden naar meerdere complexen en tevens is er de intentie andere disciplines te laten aansluiten. Multidisciplinaire samenwerking is het doel.

Wonen Limburg is een grote woningcorporatie met het hoofdkantoor in Roermond en actief in de hele provincie Limburg en aangrenzend Zuidoost-Brabant. Het heeft circa 26.000 woningen en 3.000 eenheden overig maatschappelijk vast-

goed in beheer. De corporatie heeft gekozen voor meer regisserend opdrachtgeverschap. Op het gebied van niet-planmatig onderhoud en nieuwbouw en renovatie heeft Wonen Limburg de afgelopen jaren al ervaring opgedaan met

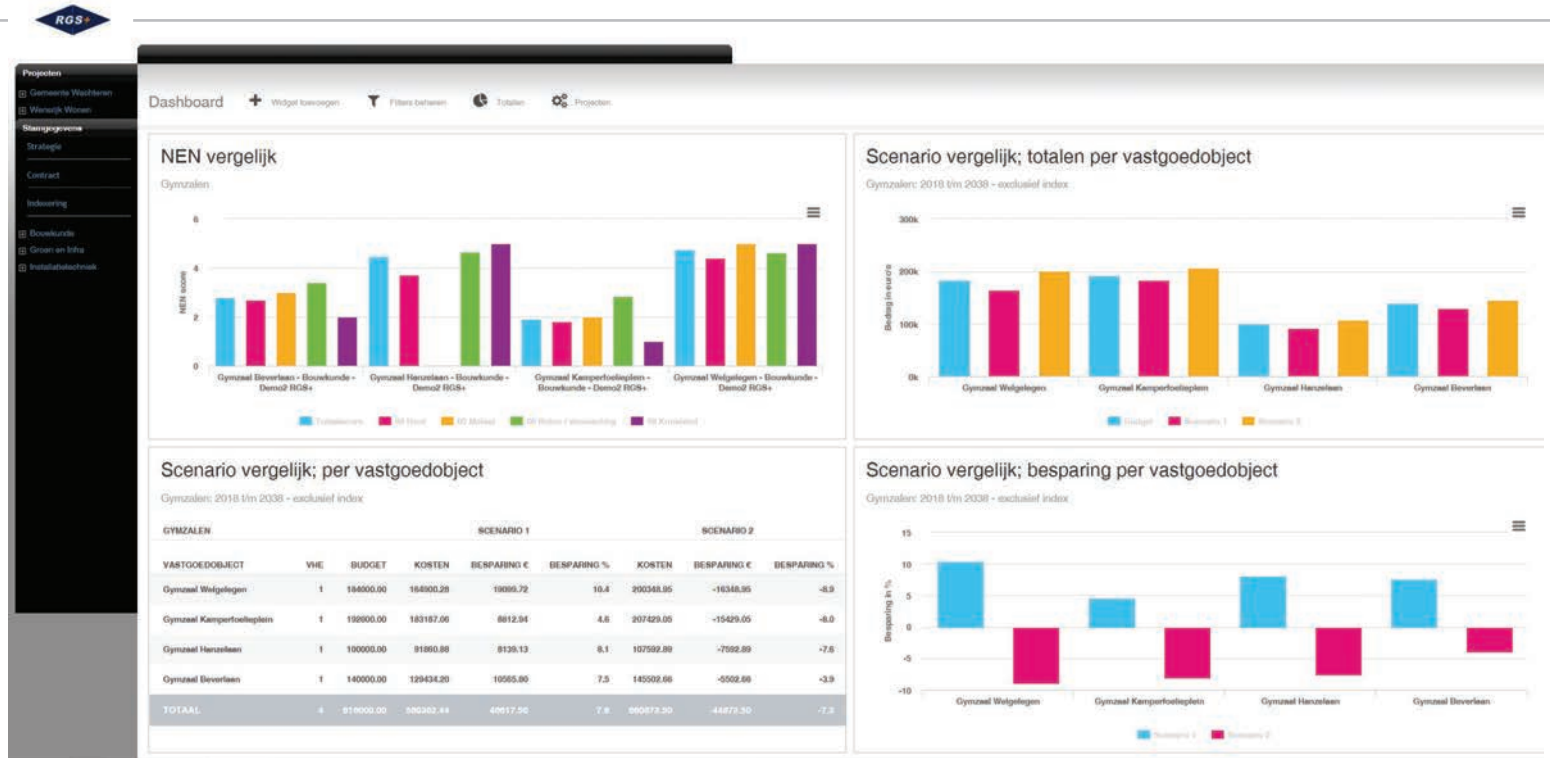
ketensamenwerking en sinds najaar 2017 is ook voor het planmatig onderhoud een RGS-traject gestart met maar liefst negen verschillende ketenpartners (zie kader). Dit gebeurt onder leiding van Jos Nabben en Marco Tax, respectievelijk projectleider afdeling assetmanagement en vastgoedmanager bij Wonen Limburg. De begeleider namens de onderhoudspartijen is de extern aangetrokken samenwerkingscoördinator Gijs van Mil (Heikant 23 Organisatieadvies - Gebouwenbeheer).

CLOUDAPPLICATIE

Om het hele RGS proces beter en gemakkelijker te doorlopen, is er door de betrokkenen voor gekozen om met RGS+ software te gaan werken. "RGS+ is een cloudapplicatie die het mogelijk maakt om resultaat gericht samen te werken met meerdere partijen", aldus Maurits Jansen van RGSplus. "Daardoor is er voor de betrokkenen een veel beter en eenduidig beheer van de complexgegevens en inspectiedata mogelijk. De verschillende partijen kunnen overal inloggen en zelf hun data invoeren. De opdrachtgever heeft daarmee in één systeem altijd real time inzicht in alle data, de gemaakte scenario's en de status van de projecten op complexen."

▲ Maurits Jansen: "Waar we RGS+ oorspronkelijk voor hebben ontwikkeld - niet alleen als processtool, maar ook als samenwerkingstool - komt hier bij Wonen Limburg optimaal tot z'n recht."

OPDRACHTGEVER REGISSEUR

Overzicht en eenduidig beheer van data is bij elk samenwerkingsverband een voorwaarde, maar een absolute noodzaak om lijn in en grip op de processen te houden bij negen verschillende ketenpartners, aldus Jansen. "Standaardisatie is dan een must. Het doel is immers om planmatig onderhoud op basis van functionele eisen te beheren op basis van

prijs- en prestatieafspraken, waarbij de woningcorporatie als regisseur optreedt." Daarom wordt de huidige staat van onderhoud van complexen gemeten op basis van gebreken en de omvang daarvan. Vervolgens wordt deze informatie automatisch vertaald naar NEN-scores, nodig voor de benchmark die Wonen Limburg wil kunnen maken. Data op een eenduidige manier aangeleverd, zonder dat Wonen Limburg er zelf werk van heeft, maar wel inzicht krijgt in de staat van onderhoud van haar complexen en daar haar strategie op kan afstemmen. Jansen: "RGS+ biedt Wonen Limburg de mogelijkheid om de regie te houden, maar geeft tegelijkertijd de ketenpartners de vrije hand zodat hun creativiteit en ervaring kunnen worden benut door te denken in alternatieven. Zo kan men, passend bij het budget, komen tot de juiste aanpak voor een complex."

PILOT SUCCES

Na een presentatie over de functies van de software hebben de ketenpartners en

Wonen Limburg ervoor gekozen om per deelnemer eerst één complex op te nemen en in het systeem in te voeren. De ervaringen met RGS+ in deze pilot zijn van dien aard dat het nu verder wordt uitgerold bij alle negen onderhoudsbedrijven voor al het vastgoedonderhoud voor Wonen Limburg. Jansen: "De intentie bij Wonen Limburg is echter om het gebruik van RGS+ in de toekomst uit te breiden naar andere disciplines, zoals dak en installaties, om uiteindelijk te komen tot integraal totaalonderhoud." De eerste complexen zijn nu ingevoerd. De onderhoudsbedrijven zijn, volgens Jansen, positief over de gehanteerde werkwijze. "Natuurlijk vergt het links en rechts aanpassingen in de eigen organisatie ten opzichte van het traditionele werken, maar daar krijg je veel overzicht voor terug. De volgende stap is dat samen met Wonen Limburg de scenario-okeuze wordt gemaakt. Het onderhoudsbedrijf kan hierin een aanbeveling doen, maar de woningcorporatie is de gebouw-eigenaar en daarmee de aangewezen

▲ Dashboard binnen RGS+ met onder andere overzicht van de NEN-scores op verschillende objecten en de effecten van de diverse scenario's gevisualiseerd.

>>>

>>> CLOUDAPPLICATIE

biedt overzicht

04 Hout	hout kozijn normaal ... (5)	hout raam normaal pr... (4)	hout deur glas (5)	hout rabatwerk (4)
Afbladderen/kale delen	1	1	1	3
Hechting (dubbele kruissnede)	5	4	5	4
Houtrot / delaminatie	3	3	1	1
Houtvochtgehalte	1	3	2	1
Scheuren in ondergrond	1	1	1	1
Barst- en blaarvorming	1	1	1	1
Glasafdichting	1	3	1	N.v.t.
Mechanische beschadigingen	3	1	3	1
Omtrekspeling	N.v.t.	2	1	N.v.t.
Open verbindingen	1	2	1	N.v.t.
Poederen / glansverlies	1	3	2	3
Uittredende inhoudsstoffen	1	1	1	1
Graffiti / bekladding	1	1	1	1
Ondeugdelijke applicatie	1	1	1	1
Vervuiling / natuurlijke aanslag	1	1	1	1

Legenda:

- Geen gebreken
- Begin stadium
- Gevorderd stadium
- Eind stadium

07 Metselwerk	metselwerk gevel (2)
Scheuren constructief	1
Vochtplekken/zoutuitslag	2
Dilatatievoegen	2
Scheuren / afbrokkelen / beschadigingen	1
Voegwerk	1
Vorstschade	1
Zuiging / verzanding	1
Graffiti / bekladding	1
Vervuiling / natuurlijke aanslag	1

▲ Na inspectie kan de conditie van de verschillende onderdelen van een object per gevel snel visueel inzichtelijk worden gemaakt in RGS+, inclusief de NEN-scores,

persoon om een strategie uit te zetten. Zij moet vragen beantwoorden als: Wat wil ik met dit complex? Wat is de exploitatieperiode? Gaan we de huidige conditie in stand houden of verbeteren? Welke rol speelt klanttevredenheid? Of moet er een verduurzamingslag worden gemaakt? Als dit duidelijk is, kan een complex vervolgens in opdracht worden gegeven bij een van de ketenpartners."

MULTIDISCIPLINAIR

Overzichtelijker, sneller (vanwege vaste formats) en minder kans op fouten (geen losse bestanden) zijn in een nutshell

enkele voordelen van RGS+ voor de onderhoudsbedrijven, aldus Jansen. "Daarnaast wordt het door de software voor de ketenpartners duidelijker wat een opdrachtgever precies van ze verwacht binnen een RGS-traject." Een pre is ook, aldus Jansen, dat je in RGS+ relatief gemakkelijk kunt wisselen van scenario als een innovatie of strategische wijziging hiertoe aanleiding geeft. "Je kunt eenvoudig er een alternatief scenario naast plaatsen en direct doorgaan." Toch wijst hij erop dat de softwareapplicatie eigenlijk slechts een hulpmiddel is. "RGS is vooral een andere manier van

werken en samenwerken. Dat moet men goed beseffen. RGS+ kan helpen dat proces te stroomlijnen en beheersbaar te houden. De vakman bepaalt uiteindelijk wat voor werk er wordt gemaakt. Maar waar we RGS+ oorspronkelijk voor hebben ontwikkeld - niet alleen als procestool, maar ook als samenwerkingstool - komt hier bij Wonen Limburg optimaal tot z'n recht. Uiteraard vanwege de schaal met negen ketenpartners, maar ook vanwege het multidisciplinaire karakter dat men voor ogen heeft."

AEROSMURF

Brussels Airlines

Als trotse ambassadeur van België voegde Brussels Airlines een vijfde vliegtuig toe aan haar reeks van Belgian Icons: een serie uniek beschilderde vliegtuigen die tonen waar België trots op is. Het publiek koos Aerosmurf.

Om het beste van België uit te dragen naar de wereld besloot Brussels Airlines in 2015 een vliegtuig op te dragen aan Kuifje. Daarna volgden vier andere Belgian Icons, namelijk Magritte, Trident (Rode Duivels) en Amare (Tomorrowland). "Om ons vijfde Belgian Icon te ontwerpen, wilden we te weten komen wie volgens het publiek de beste vliegende ambassadeur voor België zou zijn. Daarom lanceerden we een wedstrijd waarbij iedereen die België een warm hart toedraagt, zijn design of idee kon insturen", vertelt Tanguy Cartuyvels, VP Marketing bij Brussels Airlines.

DESIGN

Uit 1.415 inzendingen werd het Smurfendesign van de Italiaanse Matra Mascellani verkozen. De Smurfen van de Belgische striptekenaar Peyo zijn wereldwijd bekend en vieren dit jaar hun 60ste verjaardag. De naam Aerosmurf is de titel van een stripalbum dat het verhaal vertelt van een kleine smurf die ervan droomt te vliegen.

De tekenaars van studio Peyo bewerkten Marta's design tot een 3D-versie die past op de romp van een vliegtuig. Het resultaat is een vliegtuig met 19 smurfen, zowel passagiers als crew. Het design bevat meerdere Belgische details die verwijzen naar de vele andere ideeën die werden ingediend voor de wedstrijd. Bijvoorbeeld Muzieksmurf met een saxofoon (een Belgische uitvinding), een smurf die een harmonica bespeelt (verwijzend naar Toots Thielemans), een miniatuurversie van het Atomi-um, frieten en wafels en zelfs een visuele traktatie voor vliegtuigspotters met de figuren Gargamel en Azraël aan de onderkant van het vliegtuig.

AIRBRUSH

Onder leiding van airbrush-specialist André Eisele werd de opdracht geklaard door 14 artiesten die evenveel dagen non-stop werkten om de 11 meter hoge en 37,5 meter lange Airbus A320 aan weerszijden plus de onderkant met de hand te beschilderen. Voor de uitvoering werden 28 kleuren, 420 liter verf, 24.000 meter tape en 4.500 vierkante meter stencilpapier gebruikt.

'GLAS BLIJFT ZICH voortdurend ontwikkelen'

Glasstec, 's werelds grootste glasbeurs die tweejaarlijks in Messe Düsseldorf wordt georganiseerd, viert dit jaar haar 25e jubileum. Het event toont de nieuwste ontwikkelingen in de glasbranche en vindt van 23 tot en met 26 oktober plaats. De beursorganisatie verzorgde eind juni alvast een preview in de Turbinenhalle der Stadtwerke te Düsseldorf.

▼ **Directeur Birgit Horn** (rechts) en beursmedewerkster Anja Theiss hebben zin in Glasstec 2018: "het wordt, qua exposanten, waarschijnlijk de grootste editie ooit."

De ontvangst in de fraaie, monumentale, oude turbinehal van Stadtwerke Düsseldorf door Birgit Horn, beursdirecteur van Glasstec, is hartelijk. Ze zegt hoge verwachtingen te hebben van de aanstaande 25e beurseditie. "Glasstec 2016 was met meer dan 1.230 exposanten uit ruim 50 landen tot de dusver de grootste ooit, maar het lijkt erop dat we dit aantal dit jaar

gaan overtreffen. Glas blijft zich voortdurend ontwikkelen en biedt nieuwe functionaliteiten. Voor al deze innovaties is onze beurs het ideale podium." Horn vertelt dat in 2016 ruim 40.000 bezoekers uit 121 landen Glasstec bezochten. Vooral de interesse uit Aziatische landen en China neemt, volgens haar, de laatste jaren toe. "We rekenen dit jaar op ongeveer hetzelfde

aantal bezoekers. Voor mij persoonlijk wordt het de vijfde Glasstec die ik als directeur organiseer. Het blijft een fantastisch evenement. Ik verbaas me er onder andere over hoe ultradun glas tegenwoordig kan worden geproduceerd, zelfs voor Fassades. Die ontwikkeling blijft maar doorgaan. Energie is dit jaar een belangrijk thema op Glasstec. Glas produceren kost veel energie en het is zaak om daar als industrie zuiniger mee om te springen. Dat vraagt om innovaties."

TU DELFT

Een belangrijk onderdeel van Glasstec is, volgens Horn, dan ook de tentoonstelling 'Glass Technology Live' in hal 11. Deze expo wordt door een netwerk van hogescholen georganiseerd, waaronder de TU Delft. Samen met de TU Darmstadt, TU Dresden en TU Dort-

BEURSTOEGANG

Entreekaarten voor Glasstec in Messe Düsseldorf kunnen op www.glasstec.de met voorverkoopkorting worden aangeschaft. Een eTicket kost 38 euro voor een dagkaart (aan de kassa 53 euro), 58 euro voor een tweedagenkaart (aan de kassa 76 euro) en 90 euro voor een doorlopende kaart (aan de kassa 110 euro). De eTickets geven tevens recht op gratis openbaar vervoer in de regio Rhein-Ruhr (VRR). Zie ook www.glasstec-online.com

▲ De sfeervolle Turbinenhalle der Stadtwerke in Düsseldorf, waar de glasstec-preview plaatsvond en enkele exposanten alvast hun noviteiten toonden.

mund presenteert het hier 'the hub@glasstec'. Het thematisch spectrum is branche-overschrijdend en toont de producten van de toekomst uit de segmenten technologie, productie en glas-toepassing. De oplossingen die de universiteiten laten zien, zijn gericht op de volgende vier segmenten: Interactieve gevels en display glas, Energie en performance, Constructief glas: massief glas en dun glas en Nieuwe technologieën. Meer informatie over Glass Technology Live is te vinden op www.glasstec.de/1530. De 'glasstec conference' in hal 10 biedt de bezoekers veel lezingen en geeft achtergrondinformatie over de expo 'glass technology live'. Zo brengt het theorie en praktijk dicht bij elkaar. Voor het eerst vindt op woensdag ook het nieuwe evenement 'Daylight by EuroWindow' plaats. Inhoudelijk gaat het om

noviteiten op het gebied van het gebruik van daglicht in gebouwen. Op het Internationale Architectuurcongres presenteren op donderdagochtend sprekers van gerenommeerde architectenbureaus hun projecten en realisaties met glas. Het conferentieprogramma 'engineered transparency' staat tot het einde van glasstec geheel in het teken van onderzoek. Internationale wetenschappers discussiëren op donderdag en vrijdag over de ontwikkelingen op het gebied van de constructieve glasbouw.

Zie ook www.glasstec.de/konferenz

HANDWERK LIVE

Het 'Zentrum Handwerk' nodigt de bezoekers uit om zelf in actie te komen en nieuwe glastechnieken uit te testen. De stand van de Duitse vakvereniging voor het glasambacht in hal

BEURSNOVITEITEN

Enkele bedrijven toonden in de Turbinenhalle der Stadtwerke te Düsseldorf alvast de noviteiten die ze in oktober op glasstec in de spotlights zetten. We lichten er twee uit:

- Om de energieprestaties van en het leefcomfort in gebouwen met moderne glazen gevels verder te verbeteren, lanceert Dow Europe op glasstec een siliconenafdichtmiddel met lage thermische geleidbaarheid, geschikt voor dubbele en driedubbele beglazing: Dowsil 3364 Sealant. Volgens marketing manager Markus Platteau dragen randafdichtingsmiddelen van isolatieglas flink bij aan warmteverliezen. "Onze noviteit zorgt, in vergelijking tot de standaard isolatieglassiliconen, voor 30 procent lagere psi-waarden en daarmee helpt het zo de U-waarde flink te verlagen." Dow is specialist in op silicium gebaseerde technologie. Op glasstec presenteert het ook officieel de nieuwe merknaam voor zijn range - op siliconen gebaseerde - bouwproducten: Dowsil.
- Coating on Demand. Zo heet de nieuwe service van AGC die architecten in staat stelt om unieke glasproducten te ontwikkelen die exact op hun ontwerpeisen zijn toegesneden en los van de standaard productenreeks worden vervaardigd. De service wordt mogelijk gemaakt dankzij de - door AGC toegaste - software voor virtual prototyping, waarmee een levensechte weergave van gecoat glas in de toegepaste omgeving en onder diverse klimaatomstandigheden wordt gerealiseerd op basis van alle fysische parameters van de beglazing. "Gebouwen met gevels van glas, gecreëerd met Coating on Demand, zijn net als auto's die zijn behandeld met een unieke lakkleur die voor niemand anders ter wereld beschikbaar is. Onze service is gericht op ambitieuze projecten van 's werelds toonaangevende architectenbureau's, op maat gemaakt door AGC", zegt Marc Emerling van AGC Interpane.

9 vormt daarvoor het centrale aanlooppunt. Eveneens in deze hal presenteert de speciale tentoonstelling Handwerk LIVE het thema 'bewerken van glas: van opslag tot eindproduct'. Hier worden de glasverwerkende ambachten uitgenodigd om zelf met het gereedschap en het materiaal aan de slag te gaan.

‘RENOVATIE en isolatie in één’

▲ Kerstens (links) en De Jongh bij een met spuitkurk behandelde wand: “Steeds meer schilders en stukadoors ontdekken de troeven van spuitkurk voor binnen- of buitenapplicatie.”

Even simpel als innovatief. Zo kun je de toepassing van spuitkurk als gevelafwerking noemen. Een coating op basis van kurkgranulaat, gemaakt van de resten van de bast van de kurkboom. Volgens Cosina Totaal Vastgoedonderhoud uit Roosendaal is spuitkurk een prima alternatief voor de gangbare verfsystemen. Daarom brengt het milieuvriendelijke product nu onder de aparte BV Corksol Nederland op de markt. “Schilders-, vastgoedonderhouds- en stukadoorsbedrijven zijn onze grootste doelgroepen.”

Spuitkurk is een natuurlijke vorm van kurk in spuitvorm. Het biedt een decoratieve en isolerende bescherming op basis van kurkkorrels, acrylharsen en pigmenten.

Deze bijzondere coating, afkomstig uit Zuid-Europa, trok enige tijd geleden de aandacht van directeur Corné de Jongh van het Roosendaalse Cosina

Totaal Vastgoedonderhoud. “Ik ben een ondernemer die voortdurend op zoek is naar nieuwe marktkansen. Steeds meer schildersbedrijven en stukadoors ontdekken de troeven van spuitkurk voor binnen- of buitenapplicatie én nemen deze oplossing op in hun gamma. Met onze nieuwe BV Corksol Nederland wil ik hier op inspringen”, legt hij uit. Na enkele jaren testen en enkele proefprojecten verdeelt hij nu exclusief in ons land de spuitkurk van CORKwall (Portugal) en Vipeq F09 (Spanje), de wereldwijde marktleiders van dit product.

ERVARINGSDESKUNDIGE

De Jongh is directeur van Corksol Nederland. Eric Kerstens is door hem aangesteld als bedrijfsleider/technisch medewerker en is ook het aanspreekpunt voor klanten. “Ik werkte eerder bij een bedrijf dat orkaanbestendige woningen van duurzame bouwmaterialen bouwde voor de markt in het Caraïbisch gebied en Florida. In mijn speurtocht naar een duurzame afwerking voor deze woningen kwam ik zeven jaar geleden bij spuitkurk uit Portugal terecht. Ik heb mij nader in deze applicatiemethode verdiept en ben in de loop der jaren specialist op dat gebied geworden. Zo heb ik onder andere diverse projecten uitgevoerd in Florida, de Caraïben en op Ibiza. In België en Engeland bestond al een Corksol-vestiging. Toen Corné mij benaderde om met hem Corksol Nederland van de grond te tillen, zag ik dat meteen zitten.”

Volgens Kerstens geeft spuitkurk gevels een mooie, decoratieve uitstraling. Niet alleen vanwege de structuur, maar ook omdat het product in diverse kleuren ver-

◀ Kerstens geeft een spuitdemonstratie: "De coating kan probleemloos over oude verflagen heen worden aangebracht."

krijgbaar is. "Bovendien is de coating brandvertragend, scheuroverbruggend, waterafstotend, heeft het een hoge thermische- en akoestische isolatie en is het enorm elastisch. De coating is 80 procent dampdoorlatend en heeft nauwelijks chemische toevoegingen. Deze voordelen maken het een enorm duurzaam en milieuvriendelijk product, iets dat tegenwoordig erg belangrijk is. Onze spuitkurk voegt dan ook echt iets toe aan de markt. De coating kan niet alleen worden toegepast op binnen- of buitengevels, maar ook op daken en muren en hecht zich op vrijwel alle materialen zoals steen, beton, keramische tegels, asfalt, ijzer, kunststof, hout en leisteen. Ja, zelfs op glas! Het product kan alleen niet worden aangebracht op EPDM-rubber, omdat dat een te grote uitzettingscoëfficiënt heeft."

SPUITAPPLICATIE

Spuitkurk kan, zoals de naam al zegt, alleen door middel van spuitapplicatie worden aangebracht. "Het pigment zet zich op deze wijze vast op de kurk. Als je het product handmatig aanbrengt, trek je het pigment zo weer van de gevel",

verklaart Kerstens. Spuitkurk wordt in een aantal lagen (meestal twee) rechtstreeks op de gevel gespoten. De coating kan probleemloos over oude verflagen heen worden gebracht. "Behalve bij verf op siliconenbasis, want daar kan de spuitkurk niet op hechten. Als je ons product eenmaal hebt aangebracht, is het moeilijk te verwijderen omdat het enorm goed hecht. Dan moet je het gaan stralen."

ISOLATIE

Veel gevels zijn aangetast door de tijd. Door vocht komt de verf, bepleistering of het voegwerk op den duur los. Volgens

Kerstens vindt dan vaak periodiek een cosmetische onderhoudsbeurt plaats, zonder dat het vochtprobleem wordt opgelost of de thermische isolatie van het gebouw wordt verbeterd. Door deze gevels met spuitkurk te 'bekleden', krijgen ze niet alleen een frisse look, maar worden meteen ook de thermische gebreken gecorrigeerd, stelt hij. "Hierdoor ontstaat aan de binnenkant van het pand een gezondere omgeving dankzij het wegwerken van thermische bruggen die interne condensatie veroorzaken en aanleiding geven tot de vorming van schimmel. Met spuitkurk bieden we renovatie en isolatie in één."

>>>

KURK EN KURKEIK

Kurk is een licht, elastisch materiaal, dat wordt gewonnen uit de schors van de kurkeik in de landen rond de Middellandse Zee (Portugal 51%, Spanje 26%, Italië 7%, Marokko 6%, Algerije 4%). Vanaf het moment dat de kurkeik ongeveer 25 jaar oud is, wordt de schors iedere 9 jaar geschild en verwerkt tot kurkproducten. Van alle geoogste kurk wordt 30 procent gebruikt voor de productie van flessluitingen. De rest wordt vermalen (granulaat) zodat het gebruikt kan worden voor de productie van onder andere spuitkurk, kurkvloeren en isolatiemateriaal. Kurk laat vrijwel geen lucht door en is sterk elastisch, geluiddempend en vochtbestendig.

>>> 'RENOVATIE en isolatie in één'

Corksol Nederland biedt spuitkurk in verschillende korreldiktes aan, al naar gelang doeleinde en functie. Voor toepassing in het interieur heeft het een fijne korrel met zijde-effect. De standaardkorrel is voor op gevels en daken bedoeld. Voor bedrijven die industriële coatings aanbrengen, biedt het een grove korrel. "Ook hebben we een anti-graffiti variant van spuitkurk", zegt Kerstens. "Als deze gevels worden beklad, kun je de graffiti eenvoudig verwijderen met behulp van een solvent. Dit reinigingsproduct tast de beschermende film niet aan."

NETWERK

Corksol Nederland ziet volop marktkansen voor spuitkurk. "Niet alleen bij particuliere klanten, maar zeker ook bij wooncorporaties en andere vastgoedbezitters. We kunnen hen immers renovatie en isolatie in één bieden", zegt De Jongh. De Roosendaalse onderneming is nu druk bezig om niet alleen de opdrachtgeverskant, maar vooral ook schilders-, vastgoedonderhouds- en stukadoorsbedrijven te interesseren voor spuitkurk.

"Bedrijven die interesse hebben, moeten eerst een dagcursus bij ons volgen om voldoende kennis van zaken op te doen. Nadat ze gecertificeerd zijn, mogen ze met ons product werken. Wij staan deze vakbedrijven de eerste keer dat ze een project uitvoeren ook met raad en daad bij. Desgewenst geven we ook bij verdere projecten volop ondersteuning. Onze spuitkurkfabrikant garandeert voor een periode van 10 jaar de kwaliteit van het geleverde product."

▲ Een met spuitkurk afgewerkte woning in Nieuw-Wehl.

▲ Spuitkurk is in verschillende korreldiktes aan te brengen. De standaardkorrel is voor op gevels en daken bedoeld.

Behalve Cosina Totaal Vastgoedonderhoud zelf, werken onder andere Van Broekhoven vastgoedonderhoud (Steenbergen) en de Otjensgroep (Breda) inmiddels met spuitkurk. "Andere

bedrijven die interesse hebben, kunnen zich bij ons melden. Met spuitkurk wordt hun dienstenpakket verbreed", stelt Kerstens. Voor meer informatie zie www.corksol.nl

ZAKEN & MENSEN

KORT, KORT, KORT

De bemiddelingsservice van Vereniging Eigen Huis in uitvoering van schilderwerk heet sinds kort **Eigen Huis Schilderservice**. VEH-leden kunnen offertes laten opstellen via de website www.eigenhuis.nl/onderhoud/huis-schilderen. Voorheen viel deze service onder de overkoepelende BV Uw Huismeester (die ook andere diensten aanbood), maar deze werd in april failliet verklaard. De nieuwe BV Uw Schilderwerk regelt nu de uitvoering van het schilderwerk namens VEH en schakelt hiervoor zorgvuldig geselecteerde schildersbedrijven, verspreid over het land, in. Er wordt met Sikkens-verf geschilderd.

De **European Conference on Wood Modification** vindt plaats op 17 en 18 september in Burgers Zoo te Arnhem. Het congres krijgt als ondertitel 'wood modification is coming home' mee, omdat houtmodificatie feitelijk in Nederland is begonnen en we hier de meeste gespecialiseerde bedrijven en oudste praktijkprojecten hebben. SHR organiseert de 2018-editie van dit internationale congres.

<https://ecwm9.shr.nl>

De jaarlijkse, landelijke **Open Monumentendag** wordt op zaterdag 8 en zondag 9 september a.s. gehouden. Ruim 4.000 monumenten zijn dan gratis toegankelijk, waarbij onder andere fraai historisch schilderwerk kan worden aanschouwd.

www.openmonumentendag.nl

De website van de **Vereniging voor Steiger-, Hoogwerk- en Betonbekistingbedrijven** is vernieuwd. Het is niet alleen een zoekplaats voor specialisten voor arbeidsmiddelen voor het veilig werken op hoogte, maar ook hét centrale informatiepunt op dit gebied.

www.vsbnetwerk.nl

Exameninstelling **Savantis** heeft van Kiwa Nederland het certificaat Gecertificeerd Examenleverancier ontvangen. Daarmee voldoet het aan de nieuwe norm voor examenleveranciers in het mbo, die geldt vanaf 1 augustus 2018.

www.savantis.nl

Cannonbill, een online softwareprogramma (werkt op smartphone, tablet en pc), waarmee schilders-, vastgoedonderhouds- en afbouwbedrijven eenvoudig calculaties, offertes en facturen kunnen maken, is verder doorontwikkeld en heet voortaan Cannonworks.

www.cannonworks.nl

Vakbond **FNV Bouwen en Wonen** heeft een prijs in het leven geroepen voor bedrijven die goed bezig zijn met sociale innovatie. Bedrijven en werknemers die verbeteringen op dit gebied hebben doorgevoerd of daarvoor goede ideeën hebben, kunnen in aanmerking komen voor de prijs. Inschrijven voor de prijs kan tot 20 juli a.s.

www.fnvbouw.nl

De beurs **Renovatie** in Den Bosch wordt volgend jaar uitgebreid met een nieuwe loot: de vakbeurs **Monument**. Dit event (14-16 mei 2019) richt zich op onderhoud, herbestemming, restauratie en verduurzaming van monumenten.

www.monumentenbeurs.nl

Directeur Richard Jongste van de **Maasmond Groep** neemt het voorzitterschap op zich van maritieme stichting **Piet Hein** uit Rotterdam, om hun gelijknamige motorjacht uit 1937 door een volgende fase van de restauratie te loodsen. "Het is allemaal werk voor specialisten. Natuurlijk helpt het dat Maasmond veel disciplines onder één dak heeft. Maar dit doen we niet alleen. We gaan de zaken zo aanpakken, dat we er veel Rotterdammers bij betrekken", aldus Jongste.

www.piethein.nu en www.maasmondgroep.nl

Het Brabantse aannemersbedrijf **KnaapenGroep** is op zoek naar nieuwe schilders, maar hoe bereik je mensen die het vak willen leren? Vloggen op YouTube is hun antwoord. Twee jonge vrouwen, de Bouwmenvrouwen, gaan meerdere vlogs voor het bedrijf maken om mensen te interesseren voor het schildersvak.

www.knaapen.nl

Pilkington Nederland is gestart met een E-learning programma voor haar klanten. Met de verschillende cursussen die het bedrijf uit Enschede aanbiedt, kunnen klanten, zonder kosten, op elk willekeurig tijdstip hun glaskennis vergroten.

www.pilkington.com/nl

De experimentele opleiding die eind februari door **Flexschilder.nl** en **Savantis** werd opgezet in Bergen op Zoom, heeft (voorlopig) vijf schilders met het praktijkexamen op niveau 2 op zak opgeleverd.

Zij zijn inmiddels, via uitzendbureau Flexschilder.nl, aan het werk bij schildersbedrijven in de regio. Mogelijk komt er een vervolg op de opleiding.

www.flexschilder.nl

In dit artikel geven de samenstellers van www.casadata.nl richtprijzen en werkuren voor het vervangen van het bestaande buitenschilderwerk van een bestaande geprofileerde stalen garagedeur. Regionale richtprijzen van divers werk aan woningen en gebouwen staan op casadata.nl. Alle richtprijzen zijn gedetailleerd berekend. Je kunt er direct mee begroten via het downloaden van casadata.nl in Excel, via het importeren in je eigen calculatieprogramma of via het handige calculatieprogramma CasadataCalc. Samenstelling: www.casadata.nl met medewerking van Calculatie & Advies Krijgsmen in Ernst.

SCHILDEREN

geprofileerde stalen garagedeur

Stalen garagedeuren komen hoofdzakelijk voor in geprofileerde vorm. Bij een goede onderhoudsconditie hoeft men de bestaande verflagen alleen met een bijwerkbeurt bij te werken. Is de garagedeur in een redelijke staat van onderhoud, dan kan men het geheel met een schilderbeurt onderhouden. Verkeert de deur in een slechte conditie, waarbij de verflagen op veel plaatsen loslaten, dan zal men de bestaande verflagen volledig moeten verwijderen en een nieuw verfsysteem moeten toepassen.

De relevante schilderssystemen OMS 02, 03 en 07 zijn weergegeven op basis van het Basisverf- en glasbestek 2006 voor Nieuwbouw- en Onderhoudswerkzaamheden. Bij een bijwerkbeurt volgens OMS 02 de beschadigde verflagen plaatselijk tot maximaal tien procent van het oppervlak verwijderen, ontroesten en ontvetten. De intacte lagen reinigen en schuren. Vervolgens plaatselijk twee keer een laag corrosiewerende primer of grondverf aanbrengen en daarna het gehele opper-

vlak eenmaal aflakken met een laag dekverf.

Bij een schilderbeurt volgens OMS 03 eveneens de beschadigde verflagen plaatselijk tot 10 procent van het oppervlak verwijderen, ontroesten en ontvetten en de intacte lagen reinigen en schuren. Vervolgens plaatselijk tweemaal een laag corrosiewerende primer aanbrengen en daarna het gehele oppervlak tweemaal aflakken met een laag dekverf.

Bij een vervangingsbeurt volgens OMS 07 alle verflagen geheel verwijderen en ook de stalen ondergrond ontroesten en ontvetten. Achtereenvolgens met een kwast of rolborstel tweemaal op het gehele oppervlak een laag corrosie werende primer aanbrengen en daarna een laag grondverf en een laag aflakverf.

De directe kosten zijn gebaseerd op een uurloon van € 36,18 en bruto inkooprijzen van de materialen zonder inkoopkorting. Ook zijn deze kosten exclusief klimtijd, materieelgebruik, transport en indirecte bedrijfskosten, winst en risico. In de

totale kosten is een toeslag van 37,5 procent voor de indirecte bedrijfskosten, winst en risico opgenomen. Het aantal manuren geeft de gemiddelde productietijd weer onder normale omstandigheden en zonder klimtijden. Er is uitgegaan van het regionale kostenniveau in de regio Oost Gelderland (postcode 7000 - 7100).

Dekkend buitenschilderwerk op bestaande geprofileerde stalen garagedeur, kosten per m² excl. btw

Activiteit	Kleur	Uren	Loonkosten	Materiaalkosten	Directe kosten	Totaalkosten
Bijwerkbeurt systeem OMS 02: Plaatselijk verwijderen verflaag en primer bijwerken en geheel 1x dekverf aanbrengen	Wit	0,53	19,32	3,91	23,23	31,94
	In kleur	0,53	19,32	4,44	23,76	32,67
Onderhoudsbeurt systeem OMS 03: Plaatselijk verwijderen verflaag en 2x primer bijwerken en geheel 2x dekverf aanbrengen	Wit	0,66	24,02	6,65	30,68	42,19
	In kleur	0,66	24,02	7,52	31,55	43,38
Vervangingsbeurt systeem OMS 07: Verflaag geheel afbijten, aanbrengen 2x primer, 1x grondverf en 1x dekverf	Wit	1,17	42,40	12,08	54,48	74,91
	In kleur	1,17	42,40	13,70	56,11	77,15

Bron: www.casadata.nl

ZIJ-INSTROMER

van 56 jaar

De schilderswereld schreeuwt om personeel. Nieuwe instroom komt soms uit een verrassende hoek. Zo verruilde Rabobankmedewerker Jos van der Linden (56) na 30 jaar de calculator voor een kwast. Het plezier in het schildersvak steekt hij niet onder stoelen of banken.

"Ja, ik word weleens aangesproken op de bouwplaats voor schilderadvies", vertelt Jos van der Linden lachend. "Als ik dan uitleg dat ik nog maar net ben begonnen in het vak, kijken ze vreemd op." Het is de leeftijd - 56 jaar - die doet vermoeden dat Van der Linden al een 'eeuwigheid' werkzaam is als schilder. Schijn bedriegt. Pas sinds een aantal maanden is hij schilder, niveau 2. Met zichtbaar plezier vertelt de Brabander over het vak van schilder en zijn opvallende carrièremove.

Van der Linden begon ooit in de zorg. Een jaar na het afronden van zijn opleiding verpleegkunde, koos hij plots voor een baan bij de Rabobank op de afdeling private banking. "Veel verantwoordelijkheid, veel persoonlijk contact met cliënten, boeiend en leuk werk. Ook na dertig jaar had ik er nog lol in." Ondanks de vele ontslagen bij de bank, stond de functie van Van der Linden niet ter discussie. Wel moesten bankemployees alles verantwoorden en vastleggen. En dat ging hem steeds meer tegenstaan. "Samen met de Rabobank ben ik gaan kijken naar een andere functie. Eerst bij de bank, later daar buiten. Uiteindelijk trok het schildersvak mij het meest aan." Op een dag word je wakker en wil je

schilder worden? Van der Linden licht toe: "Ik heb altijd met veel plezier mijn eigen huis geschilderd. Ik dacht daarom dat het schildersvak wel iets voor mij zou zijn." Hij ging niet over een nacht ijs en liep eerst drie weken mee met een schilder. "Daarna wist ik het zeker dat ik hier mijn broodwinning van wilde maken."

DOORLEREN

Via het UVW kwam Van der Linden op de Schildersvakopleiding Nuenen terecht. Samen met een groep zij-instromers (vooral 40-plussers) begon hij aan de opleiding. "Ik vond de begeleiding van docent Mari Pelzer helemaal top. Hij wist iedereen vertrouwen te geven. Alle zeven leerlingen uit de pilotgroep behaalden het diploma." Nu werkt hij via uitzendbureau BAS bij schildersbedrijf Van der Meijs uit Gemert. "Ik mis nog de snelheid van een ervaren schilder, maar dat komt vanzelf. Ik ben van plan om ondertussen door te leren en niveau 3 te halen." "Mijn salaris? Ja, dat is wel de helft minder dan bij de bank. Daar staat tegenover dat ik geen werksore meer heb", zegt Van der Linden. "Bij de bank maakte ik lange werkdagen en was ik ook 's avonds of in het weekend vaak nog actief. Nam ik dossiers mee naar huis om door te

nemen. Als ik nu thuiskom, ben ik ook echt vrij. Daarnaast is fijn om met collega's te werken en als schilder iets moois te maken."

De Brabander vermoedt dat er veel meer werknemers zijn, ook 40- en 50-plussers, die het schildersvak eveneens hartstikke leuk zouden vinden. "Je moet durven 'out of de box' te denken om die overstap te maken. Doe je dat, dan heb je een prachtig beroep."

▲ Beginnend schilder Jos van de Linden: "Ik mis nog de snelheid van een ervaren schilder, maar dat komt vanzelf."

WALLPAPER

innovaties

Digitaal printen heeft absoluut een meerwaarde binnen interieurdecoratie, onder andere als het wandbekleding betreft. Dat bleek tijdens een seminar over digital wallpaper innovaties op Pure Digital in april in RAI Amsterdam, maar ook uit praktische voorbeelden op de beursvloer. We lichten er enkele uit.

ERFURT-JUICYWALLS

"Signmakers, schilders- en onderhoudsbedrijven hebben normaal gesproken connecties met architecten en gebouwbeheerders. Zij zijn het die muren moeten gaan gebruiken als 'speeltuin' voor graphics. En dan niet gewoon een foto printen, maar neem bijvoorbeeld een foto als basis en maak daar met Photoshop een interessant grafisch object van. Of ga uit van een logo en verwerk dat in een ontwerp. Een goede wall graphic is niet dominant, maar subtiel. En soms is het beter om geen behang te gebruiken. Het moet altijd ten dienste staan van de sfeer en de functie van een ruimte." Aan het woord is interieurarchitect Janosch Muschick (foto), die verantwoordelijk is voor innovaties bij behangproducent Erfurt & Sohn. "Het mooie van digitaal printen is dat je op behang ook gradiënten kunt printen, zowel monochroom als in multicolours. Of kan spelen met complexe vormen en transparanten. In ons boek Erfurt-JuicyWalls laten we dit, en tal van andere inspirerende voorbeelden, zien."

www.erfurt.com

NESCHEN GREEN WALL

"Neschen is ontzettend goed in het coaten van texturen", vertelt Dirk Peereboom, Product Manager & Business Development bij Neschen Coating (foto). "Denk aan Easy dot. Maar we brengen ook texturen aan op printbaar pvc-vrij behang. Dat doen we onder de naam Green Wall. Het eerste product dat we introduceerden, was semi-gloss en geschikt voor alle printtechnieken. Op basis van terugkoppeling uit de markt hebben we nu ook matte producten ontwikkeld. Nieuw is bijvoorbeeld de Neschen L-UV Wallpaper, een in eigen huis gefabriceerd behang voor latex- en UV-printen. Beschikbaar in glad, classic en stucco. Daarnaast hebben we een budget-versie voor met name de Oost-Europese markt waar nog veel met solvenprinters wordt gewerkt."

www.filmolux.nl

SIHL EASY2WALL

"Iedereen heeft het over customised behang. Maar veel bedrijven gebruiken dezelfde beeldbanken, dus wat is uniek? Ja, er zijn heel exclusieve behangcollecties in kleine oplages, maar dat is nog steeds 'behang van de plank'. Digitaal printen biedt de mogelijkheid om iets echt unieks te creëren", aldus Heidi-Jane Fowler, Product manager voor Interior Design bij de Sihl Group (foto). Vandaar dat Sihl het platform Easy2Wall heeft ontwikkeld. "Architecten en interieurontwerpers kunnen dit gebruiken om een compleet en uniek interieurproject te realiseren. Met de Sihl design2wall Collection bieden we een breed spectrum digitaal bedrukbaar behang. Van het klassieke vliesbehang, scheurvast glasvezelbehang tot voorgelijmd behang. Die laatste is reeds aan de rugzijde van lijm voorzien en hoeft slechts met water te worden geactiveerd."

www.easy2wall.com

DUSTY PROJECT BIJ CANON

Op de stand Canon waren voorbeelden te zien uit een bijzondere behangcollectie, onderdeel van het Dusty Project, van de Noorse designer Maria Horgen en de fotografe Jorunn Tharaldsen. Unieke dessins, die Art Nouveau herintroduceren in het interieur. Geprint op een Océ ColorWave, de foto's zijn gemaakt met een Canon camera. "Een trefend voorbeeld van 'upselling'. Je praat hier over heel andere prijzen per vierkante meter dan we zo langzamerhand gewend zijn in de signmarkt", aldus René Hertoge, sr. account manager Graphic Art & Industrial bij Canon (foto). "Het gaat erom dat je met print echt waarde kunt toevoegen. Daarvoor heb je innovatie nodig. Dat is niet alleen voorbehouden aan grote merken, maar met de juiste partners kan dat juist ook op kleine schaal gebeuren. Digitalisering is de techniek die personalisering in de home decomarkt mogelijk maakt."

www.canon.nl

AUTUMN BIRCH VAN DRIESSEN + VAN DEIJNE

Driessen + van Deijne toonde op Pure Digital heel aparte, geprinte wandbekleding met reliëf. Voortbordurend op een ontwerp voor een opdracht voor stijlkamers van Universiteit Utrecht. Van het daarvoor gebruikte jacquardweefsel, met 'slapende draden', is een 3D-scan gemaakt. Hil Driesen (foto) legt uit: "We zijn in contact gekomen met Veika/Dimense in Litouwen voor de presentatie van ons 'Autumn Birch' behang op Heimtextil in Frankfurt. Voor deze 'test' hebben we een fragment genomen van de achterkant van de jacquard, om een indruk te krijgen van de kwaliteit en structuur die we kunnen krijgen. We hebben voor dit ontwerp twee lagen digitaal aangeleverd; één laag met de digitale print en één laag die de diepte in het ontwerp versterkt, zoals je kunt zien en voelen. Deze tweede laag reageert onder invloed van warmte. Vroeger kon je dit effect alleen bereiken door een wals te gebruiken. Nu ontstaat dit reliëf door warmte embossing. Alles in één werkgang." De crux is dat foam in het substraat alleen daar reageert waar de emulgator is geprint.

www.dimense.com

ELEKTRO OSMOSE

tegen optrekkend vocht

Soms schrikken de oud-studenten van de schildersopleidingen wanneer ze na jaren weer terugkomen in het dorp waar ze tijdens hun studie het interieur van een kerk hebben opgeknapt. Zo ook in Bovée sur Barboure. Vochtproblemen hinderen een duurzaam resultaat. Elektro osmose biedt wellicht de oplossing.

Al sinds jaar en dag bestaat er in de schilderswereld een traditie van het restaureren van monumentale objecten in Frankrijk. Diverse kerkjes, kapelletjes en een chateau zijn door studenten van de schilder-mbo's Sint Lucas en Nimeto en de Fontys Pedagogische Technische Hogeschool (PTH) onder handen genomen. Het interieur kreeg vaak een metamorfose en de bijbehorende heiligenbeelden werden opgeknapt. Diverse schildersbedrijven en verfproducenten maakten deze projecten met hun financiële of materiële steun mogelijk. Het werk zelf werd door studenten voorbereid en uitgevoerd. Educatief, niet alleen vaktech-

nisch, maar ook op organisatorisch gebied. Het resultaat is na een week (of meerdere weken, naar gelang het project) fantastisch. Een beleving om voor altijd te koesteren. Het gebeurt dan ook regelmatig dat (oud)studenten een jaar of twee jaar later teruggaan naar 'hun kerkje' om te kijken hoe het erbij staat en om goede herinneringen op te halen. En meestal lopen ze met een trots gevoel weer naar buiten.

TELEURSTELLING

Echter, als er meerdere jaren voorbij zijn gegaan, dan kan de schrik bij een bezoek ook groot zijn; vochtplekken, afbladderende

rende verf en op de basementen van de pilasters is er zelfs mosaangroei te zien. Wat zonde van al dat werk! De trots van weleer kan dan makkelijk omslaan in teleurstelling.

Zo is het ook met de kerk in Bovée sur Barboure, in het departement Meuse in Noordwest Frankrijk, gegaan. In 2008, 2009 en 2010 hebben studenten van Sint Lucas en van de Fontys PTH weer een prachtig plaatje van deze kerk gemaakt. Mooie herinneringen aan deze werkzaamheden met een groep gelijkgestemden worden gekoesterd. De borden met alle namen getuigen nog steeds van hun inzet en aanwezigheid. Namen worden met plezier teruggezocht. Echter, tien jaar later blijkt dat de open latexproducten en de veegvast toch niet bestand zijn tegen de vochtproblemen in deze kerk.

VOCHTPROBLEEM

De meeste kerken in deze regio hebben een vochtprobleem. De kerken zijn opgetrokken uit een poreuze beige steen

▼ Vol enthousiasme werden door de Nederlandse vrijwilligers wederom de schouders onder het schilderwerk gezet.

▲ Het bovenste deel van de muur is geschilderd met silicaatverf, het onderste deel is onbehandeld gehouden voor de toepassing van elektro osmose.

▲ Interieur van de kerk in Bovée sur Barboure. Links is goed te zien dat nu alleen het bovenste gedeelte van de muren is geschilderd, zodat de elektrotechnici van StopRise hun werk kunnen doen om de vochtproblemen aan te pakken.

genaamd 'Pierre de Reffroy' of 'Pierre d' Euville'. Vanwege de poreuze structuur is de capillaire werking relatief groot; er wordt veel grondwater opgezogen. Daarnaast is er nog de regen die gevel aan de regenkant extra nat maakt.

Tot nu toe werd er bij een opknapbeurt van het interieur gekozen voor het opbrengen van verf met een open structuur. Het vocht moest eruit kunnen. Dus veegvast op de muren en een op kleur gemaakte latex met een open structuur voor de decoraties en de beelden. Dat werkt op heel veel plaatsen goed, maar het blijkt geen duurzame oplossing te zijn voor plekken met een vochtigheid van meer dan 80 of 90 procent! Maar hoe dan wel?

Tot nu toe zijn er voor de objecten in de regio Meuse diverse oplossingen de revue gepasseerd. Bijvoorbeeld het plaatsen

van een voorwand, het injecteren met kunsthars, het hydrofoberen van de buitenkant, het aanleggen van een afwateringssysteem of het aanbrengen van een koperdraad. Er wordt op verschillende plaatsen voor verschillende oplossingen gekozen. Sommige oplossingen zijn erg kostbaar, andere niet.

ELEKTRO OSMOSE

Voor de kerk in Bovée sur Barboure is samenwerking gezocht met de plaatselijke deskundigen op steengebied. De kennis met betrekking tot deze specifieke vochtproblemen is in Nederland, een baksteenland bij uitstek, moeilijker te vinden. Zo kwam men terecht bij een technische oplossing die elektro osmose heet. In Nederland zijn we nog niet heel erg bekend met deze techniek (zie artikel op cobouw.nl van 6 mei 1999!).

Bij elektro osmose wordt het vochtprobleem niet vanuit schildertechnisch of bouwtechnisch, maar vanuit natuurkundig perspectief bekeken. Factoren als druk van de atmosfeer, capillaire werking, adhesie

>>>

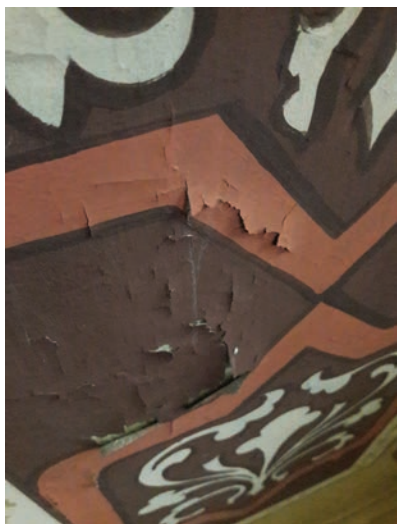
▲ Rollen met silicaatverf die op kleur is gemaakt in het lab van Drost Coatings te Venlo.

>>> ELEKTRO OSMOSE

tegen optrekkend vocht

► Afbladderende verf als gevolg van vochtproblemen.

► ► Rond Hemelvaart toog een groep (oud-) docenten en -studenten naar de kerk in Bovée sur Barboure voor een hersteloperatie.

en oppervlaktespanning veroorzaken een verplaatsing van water. Door de verplaatsing van water ontstaat er een elektrisch potentiaalverschil. Door dit potentiaalverschil nu te neutraliseren, wordt het optrekkend vocht tegengehouden. Het vocht wordt naar een andere plek 'geleid' en het gebouw kan drogen. Het is voor de schilder een hele nieuwe gewaarwording, maar in Frankrijk is deze techniek - naar verluid met succes - in diverse kerken en kastelen toegepast.

SILICAATVERF

Rond Hemelvaart toog een groep (oud-) docenten en -studenten naar de kerk in Bovée sur Barboure voor een hersteloperatie. Alleen de bovenste meters van de muur, onder de gewelven en langs de ramen, zijn geschilderd. De onderste meters blijven voorlopig niet afgewerkt zodat de elektrotechnici van StopRise (zie www.stoprise.com) hun werk kunnen doen. Voor de afwerking is niet gekozen voor veegvast of een open latex, maar voor een silicaatverf. Voor dit nieuwe verfsysteem is gekozen in overleg met Drost Coatings.

De ondergrond moest daarvoor wel zeer grondig worden schoongemaakt om zo een goede hechting aan de minerale ondergrond mogelijk te maken. Hiervoor werden een druksproeier, schuursponsen en water gebruikt. Hiermee bleef de veegvast nat en verwijderbaar en werd er niet teveel water toegevoegd in de toch al natte kerk. De waterstofzuiger verwijderde het vuile water op de grond. Eén laag bleek voldoende. De silicaatverf

is op kleur gemaakt in het lab van Drost Coatings te Venlo, die de silicaatverf ook sponsorde. VanderSluys totaalonderhoud uit Rossum sponsorde diverse overige materialen. Het dorp zelf zorgde voor de steigers, de gereedschappen en voor de hartelijke en culinaire ontvangst.

Het is interessant om de komende jaren de resultaten van de verschillende oplossingen tegen optrekkend vocht in deze regio te volgen en te vergelijken. •

▲ Vochtplekken, afbladderende verf en op de basementen van de pilasters is er zelfs mosaangroei te zien.

VRAAGBAAK

De rubriek Vraagbaak wordt samengesteld op basis van praktische vragen die via de site www.schildersvak.nl of bij de redactie van Eisma's Schildersblad binnenkomen. Verschillende vakredacteurs van Eisma's Schildersblad geven hierop gericht antwoord. De coördinatie van deze rubriek is in handen van Cees Dijkstra (www.bureauceesdijkstra.nl). Tips, praktische vragen of problemen voor deze rubriek kunt u zenden naar: schildersblad@eisma.nl.

Haarscheurtjes in gepleisterde kopgevels

We hebben buiten opnieuw gepleisterde kopgevels van een monumentaal pand geschilderd met een muurverf in een lichtbeige kleur. De gekozen kleur moest dienen als basis voor een later op te brengen reclame. Het laatste is echter nog niet gebeurd. Nu zien we helaas dat de verflaag, maar ook de toplaag van het pleisterwerk vol zit met ragfijne haarscheurtjes. De aannemer geeft de verf de schuld als veroorzaker van de scheurtjes. Maar wij denken eerder dat het aan de aangebrachte pleisterlaag ligt. De ondergrond waarop de aannemer de pleister heeft aangebracht, is een muur van circa twintig jaar oud. Wij hebben de muur, ongeveer vier weken nadat deze was gepleisterd, geschilderd met de - volgens de fabrikant - onverzeepbare dispersieverf. Misschien is dat wat kort na het pleisteren, maar wij hadden de mogelijkheid om nog gebruik te maken van de aanwezige bouwsteiger. Vanwege de haarscheurtjes moet de muur nu helaas worden overgeschilderd. Welk verftype is aan te raden?

ANTWOORD

Het fysisch en chemisch gedrag van een pleisterlaag is als ondergrond voor schilderwerk van groot belang en hangt in hoge mate af van de mortelkeuze. Verder zijn de manieren van aanbrengen en het verdichten van de pleisterlaag van doorslaggevende betekenis voor de kwaliteit van het pleisterwerk. De factoren die de functie van het pleisterwerk nadelig kunnen beïnvloeden zijn bijvoorbeeld: een 'te vette' afpleisterlaag die barst, een magere die afzandt, een te zachte die afbladdert en barsten van de toplaag veroorzaakt en een - door het verdichten - ontstaan van een kalksinterhuidje, die haarscheuren teweegbrengt.

ALKALITEIT

De aannemer wijst bij gebreken in de eindlaag naar de schilder. Daarentegen wijst de schilder de gebreken aan het onderliggende pleisterwerk. Meestal heeft de laatste ook gelijk. Daarom nog de volgende opmerkingen: Mortels hebben voor het normaal afbinden in elk geval invloed van vocht en koolzuur nodig. Hoe langzamer het afbinden zich voltrekt, met des te minder gebreken droogt het pleisterwerk op. Het overgaan van de hoge alkaliteit van de pleisterlaag in een neutrale passieve toestand duurt bij een normaal afbindende

pleisterlaag vele maanden. Bij hydraulisch afbindende mortels gaat die omzetting sneller.

OVERSCHILDEREN

Vaak moet het schilderwerk aan een gevel echter op de bouwsteiger worden uitgevoerd, wat er in de praktijk op neer komt dat de verflaag op een te verse pleister wordt aangebracht. Onder de door u omschreven omstandigheden (pleister aangebracht op oude muur) lijkt ons vier weken wachttijd wel voldoende. Maar eerlijkheidshalve moeten we zeggen dat het krap is, ook al gebruikt men een onverzeepbare verf. Maar nogmaals: het gaat om de afbindtijd van de pleisterlaag. U kunt de muur nu het beste overschilderen met een scheuroverbruggende muurverf. Soms kan ook met een 'kwartsverf' worden volstaan.

Oude verflagen conserveren

Wij zijn bezig het exterieur van een oud woonschip van een nieuwe verflaag te voorzien en zijn begonnen met het dak van de roef. Nadat de oude verflaag was verwijderd, kwam een gemêleerd plaatje van verschillende oude verflagen te voorschijn. Dit ziet er zo gaaf uit, dat de eigenaar het graag wil behouden. Nu vraag ik me af of we dit kunnen aflakken met een blanke lak? Zo ja, welke lak hebben we daarvoor nodig?

ANTWOORD

Na het schoonmaken en heel licht opruwen met Scotch Brite, kan het overlakken met een botenlak over het algemeen prima.

VERFPERS

Tips nevelarm spuiten

Verffabrikant Brillux heeft de basisprincipes van nevelarm, airless spuiten op een rijtje gezet in een nieuwe verwerkingsvideo. Tevens brengt het hierover een folder uit met daarin alle relevante gegevens. Handig voor schilders die zich voor het eerst gaan toelagen op spuitapplicatie of hier nog weinig ervaring mee hebben. In de folder valt te lezen dat het afplakken bij nevelarm airless spuiten niet veel langer duurt dan wanneer je de verf traditioneel aanbrengt met de roller. Belangrijk: schroef stopcontacten los en plak ze af, meldt Brillux. Ook plinten, raamkozijnen en aangrenzende oppervlakken moeten worden beschermd, net als de vloer die over het gehele oppervlak moet worden afgedekt met een afdekvlies.

Voor zo weinig mogelijk overspray moet de spuitdruk worden vermindert en is het gebruik van een spuitkop met grote opening en medium spuithoek raadzaam. Het resultaat hangt niet alleen af van de apparaatinstellingen, maar vooral ook van de juiste techniek van de verwerker, stelt de verffabrikant. Let er bij het aanbrengen op dat het pistool continu onder een hoek van 90 graden ten opzichte van het oppervlak wordt gehouden en dat een afstand van 15 tot 30 cm van de ondergrond wordt gerespecteerd. Tijdens het spuiten mag er zo weinig mogelijk overlapping zijn. Dit vereenvoudigt de verdeling van het materiaal en maakt het oppervlakresultaat gelijkmatiger. De folder en de verwerkingsvideo, waarin de werkwijze stap voor stap wordt uitgelegd, is te vinden in de mediatheek onder documenten-en-videos op

www.brillux.nl

Goudhaantje® Futura

Ga strijken met de eer!

Goudhaantje
www.vandamskwasten.nl

Squid raamfolie

Dr. Sticker Reclame & Sign brengt Squid raamtextiel op de markt. Een raamfolie van gewoven polyester textiel, geschikt voor montage op ieder raam. De folie biedt verschillende mogelijkheden voor

interieurdecoratie, maar voorkomt tevens inkijk van buitenaf terwijl naar buiten kijken geen probleem is. Verder werkt het hitte- en vochtbestendige materiaal als zonwering. Het raamtextiel is beschikbaar in vijf kleuren (chalk, bone, ash, oak en rock), maar ook te bedrukken met ecosolvent en UV-inkten waarmee de interieurfolie is volledig af te stemmen op een specifieke interieur- of huisstijl. De folie is per meter te bestellen.

www.drsticker.nl

www.bouwproducten.nl, infonr. 253219

Teolin verf

Het programma Teolin van Global Paint is uitgebreid met verschillende producten waarmee het assortiment nu bestaat uit een lijn grondverven en primers, lakken en muurverven voor binnen- en buitengebruik. De verven zijn

aankleurbaar op het CMS kleurenmengsysteem van de leverancier en uitsluitend beschikbaar via de speciaalzaken. Kenmerkend voor het Teolin programma is onder meer de professionele schilderskwaliteit en de lange historie (sinds 1848). Op de website teolin.nl is niet alleen het volledige programma te vinden maar tevens een tab met 'tips&tricks' waar de gebruiker zich kan laten informeren over het juiste gebruik.

www.globalpaint.com

www.bouwproducten.nl, infonr. 253190

Laagdrempelig voertuigvolgsysteem

GPS-Buddy, specialist in fleet- en assetmanagement, introduceert een nieuw voertuigvolgsysteem. Dit low-end systeem voorzien van een OBD II-connector is snel en eenvoudig in ieder voertuig te installeren. Bovendien is het

systeem met haar afmetingen van 6,7 cm bij 5 cm zeer handzaam. Desmond van Kooten, sales director bij GPS-Buddy vertelt: "In de bouwsector zijn veel kleinere ondernemingen met enkele personeelsleden actief. Er wordt vaak nog gewerkt met papieren opdrachtbonnen en is er veel telefonisch contact tussen de medewerker op locatie en kantoor om de actuele locatie van een medewerker te achterhalen. Voor deze ondernemers is de aanschaf en inbouw van een volwaardig ritregistratiesysteem vaak een te grote investering; het OBD-systeem geeft hun de kans om laagdrempelig in te stappen."

Het low-end systeem kan in elke auto met een OBD-aansluiting worden ingezet. Aansluiten is niet veel meer dan een stekker in de connector steken. Via de GPS-Buddy webportal of app is te zien waar de voertuigen zich bevinden. Op basis van die informatie kunnen 'ad-hoc aanvragen' gericht worden ingepland en eventuele vragen van klanten direct adequaat worden beantwoord.

www.gps-buddy.nl

Solo alarmsysteem

SoloProtect brengt na de zomer twee nieuwe alarmsystemen voor het beschermen van alleenwerkers op de markt: SoloProtect Go en SoloProtect Watch. Het biedt onder andere zzp'ers e.a. de mogelijkheid om snel, eenvoudig en adequaat hulp in te roepen bij bedrijfsongevallen. Denk aan vallen, struikelen, onwel worden, iets giftigs inademen, klem zitten of lichamelijk falen. SoloProtect Go is een discreet alarmsysteem in de vorm van een sleutelhanger, waarmee contact kan worden gelegd met een gecertificeerde alarmcentrale.

De SoloProtect Watch is een smartwatch, die is uitgerust met dezelfde functies als de SoloProtect Go, maar bovendien extra functies heeft zoals GPS, Man Down - Valalarm, een hartslagmeter en een stapenteller. De SoloProtect Go kan 'gedragen' worden middels een nekkoord, bevestigd worden aan een sleutelbos of met een clip op een broekriem.

www.SoloProtect.com/nl

Alkalisch reinigingsmiddel

Het alkalische ontvettings- en reinigingsmiddel Viamond 704 van Vista is ontwikkeld voor het verwijderen van onder andere oliën, vetten, olievlekken en industriële vervuilingen. Daarnaast is het in te zetten voor het reinigen van oppervlakken van algen, mossen, roet, verontreinigen door uitlaatgassen en atmosferisch vuil. Bij de ontwikkeling van het product is specifiek gelet op een minimale milieubelasting. Zo is het reinigingsmiddel oplosmiddelarm, bevat geen ammoniak of chloorbestanddelen en is daarnaast biologisch afbreekbaar. Verwerking gebeurt naar wens met een schuurpad, borstel, schrobmachine of eventueel met daarvoor geschikte spuit- of sproeiapparatuur. Het middel is beschikbaar in 1 en 5 liter verpakkingen.

www.vistapaint.nl

www.bouwproducten.nl, infonr. 253181

Nieuwe aflakken Ekodur

Het Ekodur assortiment van Rigo Verffabriek is uitgebreid met de producten Aflak Interieur Mat 1K en 2K en een Hoogglans Emulsie Aflak. Het gaat in alle gevallen om watergedragen schildersverven met een goede verwerkbaarheid en een blijvend wit eindresultaat, aldus de fabrikant. Qua kwastgevoel zijn de producten vergelijkbaar met oplosmiddelhoudende verf. Ekodur watergedragen schildersverf is de eerste productgroep die het bedrijf restylde waarmee de verschillende disciplines (schilders, parketteurs, stukadoors, interieurarchitecten en designers) eenvoudiger zijn de bedienen. Naast de genoemde producten omvat het assortiment tevens een Grondverf en een Hechtprimer (licht corrosie werend), een Vernis en een Aflak Exterieur.

www.rigoverffabriek.nl

www.bouwproducten.nl, infonr. 253185

VERFPERS

Designplint voor renovatieprojecten

De overzet- en designplinten van Orac Decor zijn geschikt voor verlijming bovenop een bestaande plint. Hiermee zijn de waterbestendige en overschilderbare elementen onder meer geschikt voor toepassing in renovatieprojecten waar oude plinten lastig

of helemaal niet zijn te verwijderen. Naast oplossingen voor renovaties of het upgraden van een interieur bieden de plinten bovendien mogelijkheden voor het eenvoudig en decoratief wegwerken van elektriciteits- of andere kabels. Het assortiment omvat verschillende stijlen - waaronder Square, Cascade en Contour - waarmee voor ieder interieur een passende plint is te vinden.

www.oracdecor.com

www.bouwproducten.nl, infonr. 253173

Fietspadcoating

Velocoat is een fietspadcoating van koudsprayplast, die rechtstreeks op de ondergrond wordt aangebracht. De coating van de firma Griekspoor is kant-en-klaar en vraagt slechts één arbeidsgang. Koudplast is het meest duurzame markeringsmateriaal dat er in de markt verkrijgbaar is. Voor de coating gebruikt Griekspoor de verspreibare variant, koudsprayplast. Om de slijtvastheid te verhogen, maar zeker ook om voor voldoende stroefheid te zorgen (minimaal 55 srt) wordt de aangebrachte koudsprayplast direct ingestrooid met een nastrooi materiaal. Velocoat brengt men standaard aan met een laagdikte van 1 mm, waardoor er bij regenval geen problemen ontstaan met de afwatering van de weg. Deze laag van 1 mm is middels de zogenaamde Round Robin-test op slijtage en levensduur getest. Na 4 miljoen overrollingen met een autoband bedroeg de slijtage minder dan 20%.

Volgens Griekspoor blijft de coating probleemloos meer dan 8 jaar functioneel. Naast de duurzaamheid van de coating is een ander bijkomend voordeel dat de coating door de machinale verwerking ook zeer snel kan worden aangebracht. Door de machine applicaties is het mogelijk om tot 4.000 vierkante meter per dag aan te brengen.

www.griekspoor.nl/fietspadcoating-velocoat

Mengmachines MX

De mengmachines MX van Festool bieden een uitgebreid assortiment voor het mengen van vloeibaar, taai en vast materiaal. Ze zijn praktisch door de unieke, gepatenteerde hoogte-instelling ErgoFix en het FastFix snelwisselsysteem en bovendien extreem duurzaam door hun constructie. Met de gepatenteerde ErgoFix hoogte-instelling past u de mengmachine eenvoudig aan uw lichaamsgrootte aan. Ze kunnen zonder gereedschap en heel eenvoudig op vijf niveaus worden afgesteld.

Een rubberen kap bij de schakelaar voorkomt dat vuil, verf of lijm binnendringt. De stabiele rubberen stootranden beschermen de machine tegen beschadiging en vangen stoten en klappen op. Bovendien kan hij hierdoor tegen de wand worden geplaatst zonder weg te glijden, wat bij het mengen ontzettend handig is. Bijzonder praktisch is het snelwisselsysteem Fast-Fix. Hierdoor kan de menggarde eenvoudig en snel worden losgekoppeld van de machine, waardoor een plaatsbesparend transport mogelijk is en de reiniging en wisseling van verschillende menggardes bijzonder makkelijk wordt. Ideaal voor uiteenlopende materialen zoals mortel, pleister en verf.

www.festool.nl/ergofix

Een hangbrug huur je bij de specialist!
Bel 085-27 35 201

VIDEO

DÉ MANIER OM UW BEDRIJF, PRODUCT OF DIENST ONDER DE AANDACHT TE BRENGEN

ERVAAR ONZE NIEUWE DEVETOP PU/AC NOBLESSE

De nieuwe **Devetop PU/AC Noblesse** is de nieuwe norm en de meest innovatieve **huidvetbestendige lak** op dit moment. Daarnaast is de lak ook trendsettend vanwege de **HACCP-certificering**, **uitstekende hechting** (zonder primer op de meeste alkyd ondergronden), **lagere CO2 emissie** en hij is als **kwastkwaliteit** ook **uitstekend te verspuiten**.

Voor meer informatie kijk op:

www.drostcoatings.nl

De Norm

TRAE
LYX

Trae Lyx Mineral Finish

Ultramatte afwerking van minerale ondergronden.

- Behoud van originele kleur en matheid
- Geschikt voor natte ruimtes

Toepasbaar op wanden, vloeren, aanrechtbladen en meubels als afwerklaag op o.a.:

- Beton
- Betonlook
- Ciré
- Stuc
- Tadelakt
- Micro topping
- Andere minerale materialen

www.traelyx.nl

Bichemie® Coatings BV
Postbus 2365
8203 AH Lelystad

Trae Lyx info:
Tel.: +31(0)320 - 28 53 57
E-mail: advies@bichemie.nl

Bichemie Coatings B.V. is een onderdeel van de PEARLPAINTPRODUCT GROUP

AGENDA

20 september

Training Praktische verftechnologie, Amersfoort
www.verfadviescentrum.nl

26 september

Training Inspectie van schilderwerk op hout,
Breukelen
www.verfadviescentrum.nl

27-29 september

AfbouwXpo 2017, Breda
www.afbouwXpo.nl

4 oktober

Training Kwaliteitscontrole van schilderwerk,
Zwolle
www.verfadviescentrum.nl

9-11 oktober

Beurzen Bouw Compleet en SGA Vakdagen,
Hardenberg
www.sgavakdagen.nl

9-11 oktober

Vakbeurs Energie, Den Bosch
www.energievakbeurs.nl

23-26 oktober

Glasstec, Düsseldorf
www.glasstec-online.com

6-8 november

SGA Vakdagen Gorinchem
www.sgavakdagen.nl

7 november

Training Inspectie van schilderwerk op beton,
steen en metaal, Amersfoort
www.verfadviescentrum.nl

13-14 november

Bestelauto Expo, Houten
www.bestelauto-expo.nl

15 november

Training Prestatiegericht schilderwerk, Leiden
www.verfadviescentrum.nl

20 november

Ondernemersmiddag OnderhoudNL,
Amsterdam
www.onderhoudnl.nl

ACTIVITEITEN SCS

6 oktober alle studieclubs Landelijke dag SCS, Katwijk

Meer informatie: www.studieclubschilders-nederland.nl

WWW.SCHILDERSVAK.NL

Voor aanvullende informatie of de volledige lijst van activiteiten, verwijzen wij u naar
www.schildersvak.nl. Activiteiten voor de agenda kunt u aanmelden bij de redactie:
schildersblad@eisma.nl.

IN HET VOLGENDE NUMMER

TEST MET GEKLEURDE PV-GEVELS

Een gevel met een afbeelding van de Mona Lisa of een gevel met de 'looks and feels' van Italiaans marmer. De overeenkomst? Beide gevels wekken zonne-energie op. Een groep Nederlandse wetenschappers en ondernemers onderzoeken de potentie van de decoratieve gevels die zijn uitgerust met dunne filmzonnecellen.

MEER? | WWW.SCHILDERSVAK.NL

Algemeen vakblad voor de schilders- en onderhoudssector met informatie over totaalonderhoud, schilderen, coaten, afwerken, afdichten, conserveren, glas plaatsen, staal- en betonconserveren, renoveren, wandbekleden, isoleren, restaureren.

120e jaargang, nr. 7, 2018
verschijnt maandelijks, ISSN 1567-1852

REDACTIE:

Celsiusweg 41, 8912 AM Leeuwarden
Wouter Mooij, hoofdredacteur
Broer Feenstra, adjunct-hoofdredacteur
Telefoon: (088) 294 48 18
E-mail: schildersblad@eisma.nl
ISSN: 1567-1852

REDACTIEMEDEWERKERS:

Piet van Dam, Cees Dijkstra, Willem Karel,
Gerard Scholten, Adrie Winkelaar,
Mark van Seggelen en anderen.

ADVERTENTIEVERKOOP:

Jeroen van der Molen, Commercieel manager
Telefoon: +31 (0) 88 2944936, Mobiel: +31 (0) 6 317 688 23
j.vandermolen@eisma.nl
Esther Tiessens, sales support
Telefoon: +31 (0) 88 944969, e.tiessens@eisma.nl

UITGEVER

Rens Sturuss
Eisma Bouwmedia bv
Informaticaweg 3, 7007 CP Doetinchem

MARKETING:

Anita Hermans

DIRECTIE:

Egbert van Hes, algemeen directeur
Rens Sturuss

ABONNEMENTEN:

Abonneeservice Eisma Bouwmedia
Daalakkersweg 2-72, 5641 JA Eindhoven
Tel: (088) - 226 66 48
abonnement@eisma.nl

De abonnementsprijs in Nederland voor een jaargang (inclusief online toegang tot Premium content) bedraagt €360,00 exclusief 6% BTW en is bij vooruitbetaling verschuldigd. Voor andere landen op aanvraag. Abonnementen kunnen elk moment van het jaar ingaan en worden genoteerd tot wederopzegging. Opzegging dient schriftelijk te geschieden uiterlijk één maand voor afloop van de abonnementsperiode; u ontvangt van ons een schriftelijke bevestiging.

Voor leveringsvoorwaarden zie www.eismamediagroep.nl

BANKRELATIE:

Voor Nederland: Rabobank Leeuwarden-Noordwest Friesland,
banknr: 0365061395
IBAN: NL81RABO0365061395
BIC: RABONL2U
Voor België: Postcheque Brussel 000-0007463-91

VORMGEVING & PREPRESS:

ZeeDesign, Witmarsum

DRUK:

Veldhuis Media, Raalte

© Copyright 2018. Eisma Media Groep bv, Leeuwarden.
Niets uit deze uitgave mag worden vervoelvoudigd en/of overgenomen in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Uitgever en auteurs verklaren dat dit blad op zorgvuldige wijze en naar beste weten is samengesteld, evenwel kunnen uitgever en auteurs op geen enkele wijze instaan voor de juistheid en/of volledigheid van de informatie. Uitgever en auteurs aanvaarden dan ook geen enkele aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die het gevolg is van handelingen en/of beslissingen die gebaseerd zijn op bedoelde informatie. Gebruikers van dit blad wordt nadruk aangeraden deze informatie niet geïsoleerd te gebruiken, maar af te gaan op hun professionele kennis en ervaring en de te gebruiken informatie te controleren.

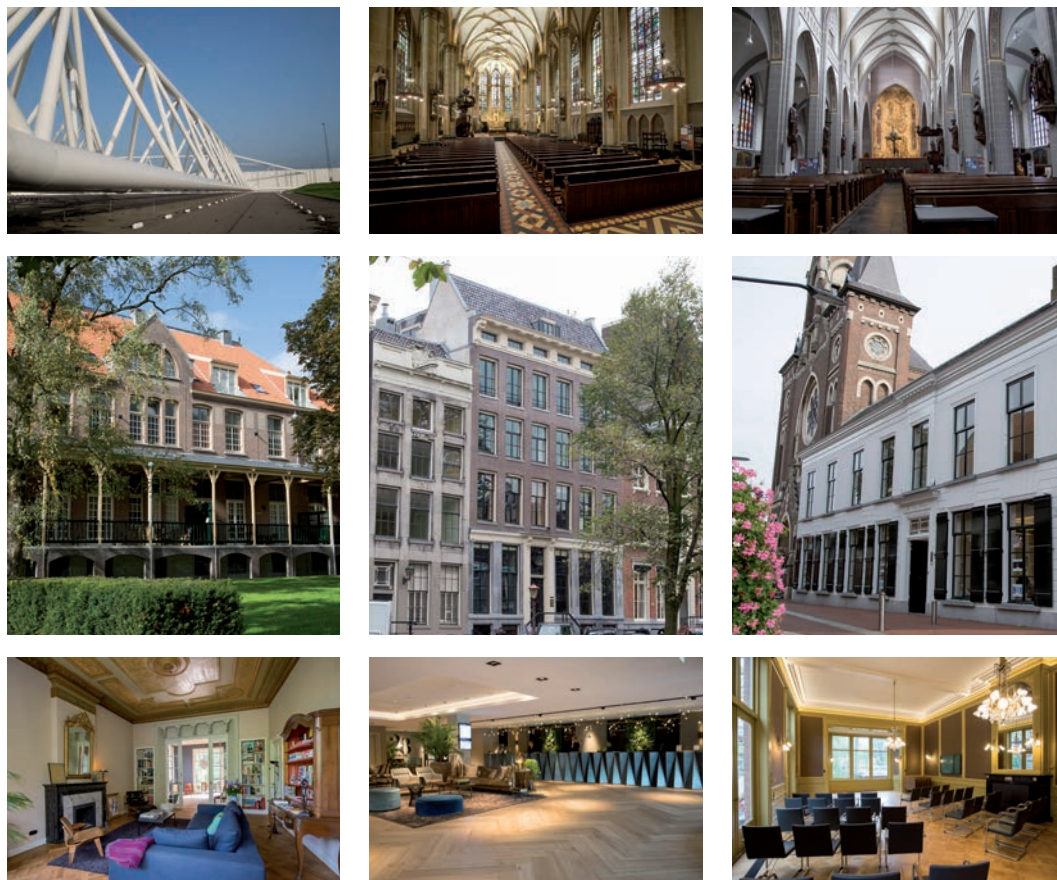
LEZERSKRING:

De overgrote meerderheid van de ondernemers in de sector schilders- en afwerkingsbedrijven; leidinggevende en toezichthoudende functionarissen; bouwkundige onderhoudsafdelingen van gemeenten en instellingen, ziekenhuizen en woningbouwverenigingen; fabrikanten, groot- en detailhandelaren in verf, wandbekleding, glas, apparatuur en materialen voor de schilder- en afwerkingssector; opdrachtgevers, opleidingsfunctionarissen en opleidingsinstellingen.

**Inschrijving
van start!**

WIJ ZIJN OP ZOEK NAAR MOOIE SCHILDERSPROJECTEN!

**HEEFT U EEN FRAAI SCHILDERSPROJECT UITGEVOERD?
SCHRIJF UW PROJECT DAN NU IN!**

GA NAAR WWW.SCHILDERSVAKPRIJS.NL

SPONSOREN:

Mercedes-Benz
Vans. Born to run.

USP
Marketing Consultancy bv

kip[®]
Hecht aan kwaliteit

FESTOOL

SchildersVakkrant

**EISMA's
Schildersblad**

SchildersVAKTV

SchildersVAK.nl
Ondernemend, actueel en vakkundig

EISMA
BOUWMEDIA

Nationale SchildersVakprijs 2018 is een initiatief van SchildersVakkrant, Eisma's Schildersblad en SchildersVak.nl

Brillux Softfeel

Resultaat wat je moet voelen.

Tastbaar mat en zichtbaar elegant.

Met Brillux Softfeel kunnen grotere oppervlakken of verfijnde accenten op een unieke manier worden vormgegeven. Er ontstaat een unieke toegevoegde waarde met een speciale tastbare ervaring die geschikt is voor allerlei toepassingen. Hierdoor biedt Brillux Softfeel u niet alleen nieuwe ontwerpmogelijkheden, maar ook nieuwe kansen voor uw bedrijf.

www.brillux.nl/softfeel

 Brillux
..meer dan verf